

“gönlül ve emek birliğı...”

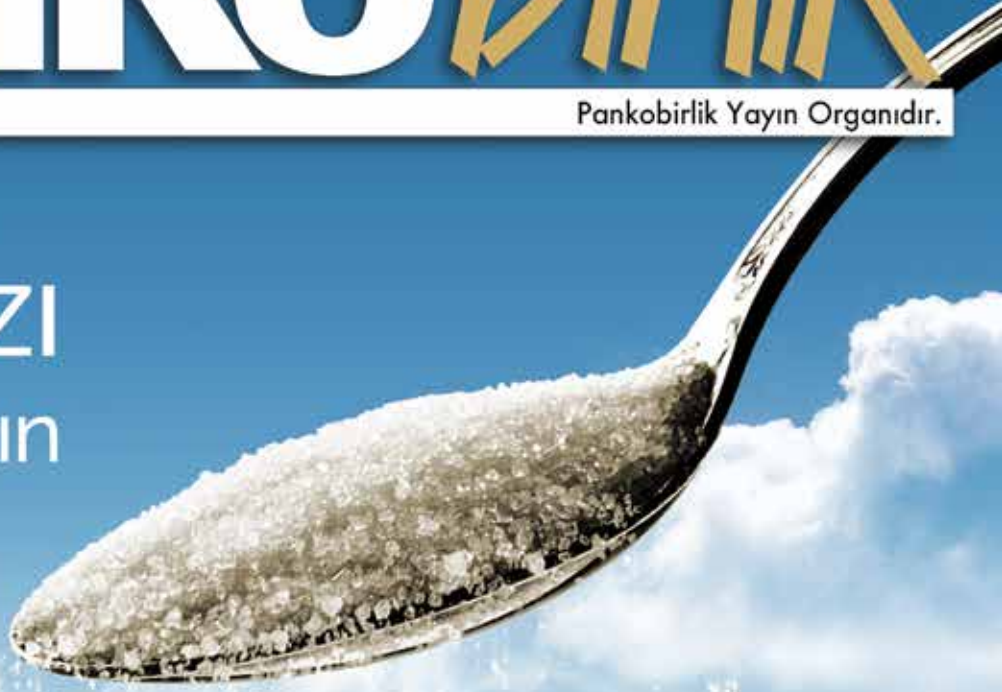
panko *birlik*

2016 YIL: 27 SAYI: 108

Pankobirlik Yayın Organıdır.

Sağlığınıza Tatlıya Bağlayın

Sağlık açısından yararlı olan
doğal şeker, şeker
pancarından üretilmektedir.
Doğal şekeri tercih edin,
hem ülke ekonomisini destekleyin,
hem de sağlığınıza koruyun.

TARIMIN GELECEĞİ

ÜRETMEKLE, ÇALIŞMAKLA VE GELİŞMEKLE
ŞEKİLLENİR

Ekonomik kalkınma, Türkiye'nin hür, müstakil, daima daha kuvvetli, daima daha refahlı Türkiye idealinin belkemiğidir.

Memleketi bayındır hale cennet hale getirecek olan ekonomik güç ve ekonomik alandaki himmettir. Milletimizi insanca yaşatacak bir iktisat devrinin aşılması lazımdır. Hepimizin arzusu şudur ki bu ülkenin insanları ellerinde örnekleriyle tarımın ticaretin endüstrinin emeğin yaşamının temsilcileri olsunlar, artık bu memleket böyle fakir ve bu millet hakir değil, memleketimize zenginler memleketi ve yeni Türkiye'nin adına da çalışanlar diyarı denilsin. İşte millet böyle bir devri yüceltecektir ve böyle bir devrin tarihini yazacaktır.

K. Atatürk

**Sınırlı Sorumlu Pancar
Ekicileri Kooperatifleri Birliği
Adına Sahibi**
Taner Taşpınar

**Genel Yayın Yönetmeni ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**
Ufuk Demir

Yayın Komitesi
Onur Düzerdik
Turgut Ağırnaslıgil
Cem Kaptan
Gülden Yalçınkaya
Zeynep Yılmaz
Tamer Erdem

Yönetim Yazışma Adresi
Pankobirlik Genel Müdürlüğü
Mithatpaşa Caddesi No:19
06420 Yenışehir ANKARA
Tel : 0 312 435 56 20 (8 hat)
Faks : 0 312 435 62 83
www.pankobirlik.com.tr
panko@pankobirlik.com.tr

Tasarım & Uygulama
FIKRIALEM

Ank. 0 312 466 20 10 (pbx)
İst. 0 212 284 84 20
www.fikrialem.com.tr

Baskı & Cilt
Arkadaş Basım San. Ltd. Şti.
0 312 341 57 07
www.arkadasbasim.com.tr

“Pankobirlik Dergisi” adı kaynak
belirtilerek alıntı yapılabilir.

Bu dergi ücretsizdir
4 ayda bir yayınlanır.

DERGİMİZ BASIN
AHLAK YASASINA UYGUNDUR.

Baskı Tarihi: Aralık 2016

yeni sayıya yeni bakış

Tek Başınaysan Ekonominin
Çarklarında Öğütölürsün,
Birlik Olursan
Çarkı Sen Döndürürsün

4

16

Şekerin Bugünü ve
Geleceği Konuşuldu

Tarımın ve İnsanlığın Vahası
Turfan Kanlıları
Yeraltı Su Kaynakları

22

İÇİNDEKİLER

Tek Başınaysan Ekonominin Çarklarında Öğütölürsün, Birlik Olursan Çarkı Sen Döndürürsün	4
Birliğimizin 44. Olağan Genel Kurul Toplantısı Yapıldı	8
Genel Müdürümüz Taner Taşpınar'dan "NBS" Kota Artırımına İlişkin Basın Açıklaması	12
Konya Şeker Büyümeye Devam Ediyor	14
Şekerin Bugünü ve Geleceği Konuşuldu ISO'nun 49. Konsey Toplantısı İstanbul'da Yapıldı	16
Tarımın ve İnsanlığın Vahası Turfan Karızları - Yeraltı Su Kaynakları	22
ERP Projesi İle Yatırımın 5 Katı Tasarruf Hedefliyoruz	24
S.S. Malatya Pancar Ekicileri Kooperatifi	26
S.S. Muş Pancar Ekicileri Kooperatifi	29
Anadolu'nun Elhamrası Divriği Mucizesi	32
Şeker Pancarında Cercospora Yaprak Lekesi Hastalığı	34
Hüznün Sembolü Ters Lale	42
Pülverizasyon Tekniğinin Önemi	44
Rakamlarla Şeker Pancarı	46
Tarihin En Eski El İşçiliklerinden Biri Bakırcılık Sanatı	48
İş Güvenliğinde Yeni Dönem	50
Doğanın Şifalı Mucizesi Kantaron Otu	54
Ulusal Ekonominin Temeli Ziraattir	56
Ekonomik Göstergeler	58
"YAŞASIN CUMHURİYET" Sesleri Arasında Cumhuriyet İlan Edildi	60
Basında Pankobirlik	62

24 ERP Projesi ile Yatırımın
5 Katı Tasarruf Hedefliyoruz

Anadolu'nun Elhamrası
Divriği Mucizesi **32**

48 Tarihin En Eski
El İşçiliklerinden Biri
Bakırcılık Sanatı

Recep KONUK
PANKOBİRLİK Yönetim Kurulu Başkanı

Tek Başınaysan Ekonominin Çarklarında Öğütülürsün, Birlik Olursan Çarkı Sen Döndürürsün

Dünyanın en büyük organizasyonlarından biri Fransa'da gerçekleştirildi. Tüm dünyanın gözü yaklaşık bir ay süreyle Fransa'nın 10 şehrindeydi. 24 ülkenin milli takımlarındaki 552 futbolcu yaklaşık bir ay süreyle bir kupayı almak için mücadele etti. Günde 3 maçla başladı ve turnuva final maçıyla bitti.

Herkesin aklına Avrupa Futbol Şampiyonası ile bu derginin ne alakası var diye gelebilir. Sahada mücadele eden takımlar, futbolcular, mücadeleye sahne olan şehirler ve sahalar değişti. Eleme maçlarından finale kadar bir şey değişmedi. O'da başlama çizgisinin hizasındaki reklam panosundaki en itibarlı yerde olan turnuva sponsorunun ismi ve logosu. O logo dünyanın en büyük finans kuruluşlarından birine aitti. O'nu diğerlerinden ayıran ve özel kılan ise o finans kuruluşunun bir kooperatif, bir tarım kooperatifine ait olmasıydı. 1890'lı yıllarda Fransa'daki çiftçilere ucuz finansman sağlamak için kurulan küçük küçük tarımsal finans kooperatifleri daha sonra bir araya gelmişler ve bugün devasa boyutlara ulaşan ve kuruluş amacından taviz vermeyen, hatta büyüdükçe kurucularına sunduğu imkânları çeşitlendiren ve büyüten dev bir finans kuruluşunun yolunu açmışlardı. Bir futbol organizasyonunda biz ve bizim gibi meşgalesi kooperatifçilik olanlar için en çok dikkat çeken husus sanırım buydu. Dünyanın en büyük organizasyonlarından birinde, en göz önünde bir kooperatifin olmasıydı.

Şunu biliyoruz, Avrupa Şampiyonası'na sponsor olarak boy

gösteren bu kooperatif gibi onlarcası, yüzlercesi dünyanın pek çok ülkesinde kooperatif çatısı altında büyük işler başardılar, başarıyorlar. Tıpkı Pankobirlik ve Pancar Kooperatifleri gibi. Fransa'daki çiftçiler bir finans kooperatifi kurmuşlar. O kooperatif bugün dünyanın en büyük bankalarından biri haline gelmiş. Başka örnekleri de var; mesela başka bir ülkede birçok insan bir araya gelmiş bir tüketim kooperatifi kurmuşlar, o kooperatiften ülkemizde de faal olan, dünyanın en büyük marketler zincirinden birini çıkarmışlar. Bir başkasında tarımsal üretim kooperatifi kurmuşlar bunu sanayi süreci ile tamamlamışlar. Yani tarlada ürettiklerini işleyecek fabrikayı da kurmuşlar, tarlada üretirken kullanacakları girdileri üretecek tesislere de sahip olmuşlar. ABD'de elektrik tüketim kooperatif çatısı altında birleşenlerin bugün elektrik santralleri var. Dünya'nın pek çok yerinde insanlar bireysel olarak yapamayacakları işleri bir araya gelerek yapıyorlar ve küresel ekonomide birliğin gücüyle birlikte hareket ederek etkin aktör, küresel güç haline geliyorlar.

Mesela, 2-3 dekar seranız var. Çiçek üretiyorsunuz. Tek başınıza menziliniz yaşadığınız yerle sınırlıdır. Ya küçük bir dükkânda ürettiğinizi kendiniz satarsınız ya da yakınınızdaki tüccara satarsınız. Yani büyük pazarlara girme şansınız da pazarınızı büyütme şansınızda sizin elinizde değildir. Menzili uzatmanın yolu ne? Büyük olmak ya da büyük bir organizasyon kurup o organizasyonun parçası olmak. Yani tek olduğunda ve tek başına hareket ettiğinde ekonominin çark-

ların seni öğüteceğini idrak edip, birlik olup birliğin gücünü kullanarak çarkı döndürmeye çalışmak. Hollanda da birileri tam da bunu yapmış mesela.

2014 yılının ekim ayında Milliyet gazetesinde bir haber vardı. Haberin başlığında “ATSO dünya çiçek devini ağırladı” yazıyordu. ATSO Antalya Ticaret ve Sanayi Odası. Yani ağırlayan bizim Antalyalı hemşehrilerimiz. Peki, dünya çiçek devi olan kim? Onlar da FloraHolland.

Antalya ülkemizdeki en önemli kesme çiçek üretim merkezlerinden biri. Türkiye’nin çiçek ihracatının yaklaşık %90’ının Antalya’dan yapıldığı söyleniyor haberde. Peki, FloraHolland’ın Antalya Ticaret ve Sanayi Odası ziyaretindeki amacı ne? İş birliği ve ticareti geliştirmek.

Kısaca özetleyelim: Türkiye’nin toplam kesme çiçek ihracatı 2014 yılında 83 milyon dolar. Bir önceki yılki ihracatımız ise 77 milyon dolar. 2010 da bu rakam 56 milyon dolarmış.

Çiçek ihraç ediyoruz ama ithalatta yapıyoruz. 2010’da ithalatımız ihracatımızdan az ve 49,5 milyon dolar civarındaymış. Yani bu ticaretle az da olsa artıdaymışız. 2013’te

ithalatımız 92 milyon dolara ulaşmış. 2014’te ise 93 milyon dolardan sadece 110 bin dolar eksik. Yani sattığımız çiçekten daha fazlasını ithal etmişiz. Bu çiçekleri de büyük oranda bu ticareti geliştirmeye gelen arkadaşlardan alıyoruz. Peki, bu arkadaşlar kim veya kimin adına Antalya’da ticareti geliştirmek için çabılıyor. Sizin gibi, benim gibi çiftçiler için.

FloraHolland’a dediğimiz ve Antalya üzerinden Türkiye ile yaptığı işi geliştirmek isteyen şirket bir çiftçi kooperatifi. 5.000 çiftçinin ortak olduğu bir kooperatif. Kooperatifi 1911 yılında kurmuşlar. Kesme çiçekle işe başlamışlar, şimdi kesme çiçek de üretiyorlar ancak bunun yanına çiçek soğanı, çiçek fidesini de eklemişler. Süs bitkileri ve çiçekle ilgili inovatif çalışmalar yapıyorlar, tür bile geliştiriyorlar. Üretim yaptıkları sera alanının büyüklüğü 2 milyon 600 bin metre kare. Yani 2 bin 600 dekar. Hollanda’ya giden turistlerin çoğu bu seraları görmeden dönmüyor, hatta bu seralar için birçok ülkeden turlar düzenleniyor.

Peki, bu 5000 Hollandalı çiftçinin sadece çiçek işinden bir yılda elde ettiği ciro ne kadar? 4,5 milyar euro. Dolar hesabı yaparsak 5 milyar dolar civarında. Yani çiftçi başına 1 milyon

dolarlık iş yapıyorlar. Pazarlama ve satış şirketlerinde 3000 kişi çalıştırıyorlar. Türkiye'nin çiçek ihracatının 60 katından fazla ciro yapan bu kooperatif sadece çiçek işinden Türkiye'nin toplam tarım cirosunun 10'da biri kadar gelir elde ediyor. Sadece üretmiyorlar, dünyanın birçok yerinde üretim de yaptırıyorlar. Onlar soğanını geliştiriyor, gönderiyor, bizim gibi ülkelerde ürettiriyorlar.

Çiçek pazarını büyüten her etkinlikte Hollanda'daki bu kooperatifin işi de biraz daha büyüyor. Her yıl Sevgililer Günü'nde, Kadınlar Günü'nde, Öğretmenler Günü'nde, Anneler Günü'nde alınan çiçek için harcanan paradan Hollanda'daki bu 5000 meslektaşımız şu veya bu şekilde mutlaka pay alıyor.

Bunu şunun için anlattım. Bizim çiftçimiz belki onlardan daha çok çalışıyor, daha çok terliyor, daha çok emek sarf ediyor. Ancak onlar kadar kazanamıyor. Niye? Çünkü Antalya'ya kadar gelip onların ticaretini geliştirecek adamları var. Bunu becerbildikleri organizasyonları var. Nasıl yapmışlar, bir araya gelip kurdukları kooperatifle yapmışlar.

Türkiye'den de bu türden örnekler çıkarmak, var olanların sayısını arttırmak zorundayız. Yani Pankobirlik'in ve Pancar Kooperatiflerinin ülkemizde etkin bir şekilde kullandığı bu yolu işler ve işlek hale getirmeliyiz. Bu mümkün müdür? Mümkündür. Ancak önce kooperatifçiliği kooperatifçilik gibi yapmak şartıyla.

Size önce bir araştırmadan bahsedeceğim. Araştırma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Dergisinde yayınlandı. Araştırma raporunda biri Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nden, diğeri Ege, bir diğeri Adnan Menderes Üniversitesi'nden üç değerli hocamın imzası var. Anket Tarımsal Kalkınma Kooperatifi üyesi 392 kişiye uygulanmış, ülkemizdeki 7 coğrafi bölgede 7 ilde gerçekleştirilmiş.

Ankette tespit edilen sonuçlardan biri işletme büyüklüğü. Araştırmanın yapıldığı 392 kooperatif ortağının ortalama arazi büyüklüğü 64,1 dekar olarak tespit edilmiş. Araştırmaya katılan kooperatif ortaklarından zirai üretimin yanı sıra hayvancılık yapanların oranı %71,2 olarak tespit edilmiş.

Araştırmaya katılan kooperatif ortaklarının yaklaşık %55'i kooperatiften girdi temin ettiğini beyan etmiş. Ancak bunun kooperatiflerin üyelerinin kullandığı girdiyi teminde payının %55 olduğu anlamına gelmediğini özellikle belirtmem gerekir. Araştırmaya katılan 392 kişiden yaklaşık 200 kooperatif üyesinden bazıları tarımsal ilaç, bazıları gübre, bazıları yem, bazıları mazot gibi girdileri kooperatiften temin ettiğini söylemiş. Kooperatif üyesi olup da kooperatiften hiç girdi temin etmeyen üye oranı %45.

Yani dört çiftçiden 3'ü tarladaki üretimleri ile birlikte hayvancılık da yaptıklarını söylemişler. Ortalama büyükbaş süt hayvanı sayısı ise 4 çıkmış ankette.

Araştırmaya katılan kooperatif ortaklarının yaklaşık %55'i kooperatiften girdi temin ettiğini beyan etmiş. Ancak bunun kooperatiflerin üyelerinin kullandığı girdiyi teminde payının %55 olduğu anlamına gelmediğini özellikle belirtmem gerekir. Araştırmaya katılan 392 kişiden yaklaşık 200 kooperatif üyesinden bazıları tarımsal ilaç, bazıları gübre, bazıları yem, bazıları mazot gibi girdileri kooperatiften temin ettiğini söylemiş. Kooperatif üyesi olup da kooperatiften hiç girdi temin etmeyen üye oranı %45. Mesela, araştırmaya katılan kooperatif üyelerinin sadece %17,9'u kullandığı gübreyi kooperatiftan temin ettiğini söylemiş. Ziraî ilaçta bu oran %12,2. Tohumda % 16,3. Kooperatiflerin girdi temininde en başarılı olduğu kalem yem ve yem temininde oran %37,2. Kooperatiftan girdi temin edenlerin yaklaşık 4'te 3'ü girdi bedelini ürün bedelinden düşölmek suretiyle ödediklerini söylemiş. Yani üreticinin girdi temininde kooperatifi tercih etmelerinin en önemli sebeplerinden biri ürün bedeli ile ödemenin aslında bir finansman aracı olarak kullanılması. Araştırmaya katılan deneklerin %55,1'i kooperatife üye olduktan sonra gelirinin arttığını, %44,9'u değişmediğini söylemiş. Kooperatif ortaklarının % 47,7'si ürettiği sütü kooperatif aracılığıyla pazarladığını belirtmiş. Tarla ürünlerinde bu oran %2'ler civarında, sebze de ise %5'ler seviyesinde.

Araştırmanın daha pek çok detayı var. Ancak benim üzerinde durmak istediğim iki tane husus var. Birincisi bu araştırmanın sonuçlarına göre girdi temininde de ürün satışında da kooperatiflerimizin yeter etkinlik düzeyinde olduğunu söylemek zor görünüyor. Bunun çeşitli sebepleri olabilir. Mesela kooperatiflerin finansal problemleri olabilir ve bu nedenle girdi temin ederken toplu alımda pazarlık gücü istenen seviyede olmayabilir. Ya da büyük alıcılara göre organizasyon yapıları, lojistik imkânları, depolama kapasiteleri yetersiz olduğu için ürünün pazarlanmasında dezavantajlara sahip olabilirler.

Üzerinde durmak istediğim ikinci ve bana göre en önemli husus ise tarım sektöründeki işletme ölçeğimize bakıldığında bizim kooperatifçiliğe mecbur olduğumuzdur. Yani hem hayvan sayısına hem arazi büyüklüğüne bakıldığında tek tek yapılan üretimin ne alırken kazanmaya ne de satarken kazanmaya müsait bir manzara arz etmediğidir. Küçük arazi ve az hayvan sayısı ne alımda toplu alım yapmaya, ne de satarken toplu satıma imkân tanımıyor. Bunu bir de finansal zorluklarla düşündüğümüzde üreticinin alırken de satarken de tek başına yapabileceği çok fazla bir şey yok. Tek başımıza hareket ettiğimizde girdiyi gidip almaktan, ürünü gelene satmaktan başka çaremiz yok.

Bunun çaresi ne? Bir araya gelmek, birlikte hareket etmek. Yani kooperatif çatısı altında birleşmek.

Bizim Pankobirlik'te ve Pancar Kooperatiflerinde yapmak istediğimiz, yapmaya çalıştığımız, önemli mesafeler aldığımız husus da budur. Nitekim Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nin yaptığı o anket 32 pancar kooperatifinde ve pancar kooperatifi üyeleriyle yapılmış olsaydı, girdi temininde ve ürün pazarlamasında rakamlar kooperatifçilikte gelişmiş ölkelerin rakamlarının da üzerinde çıkacak ve Türkiye kooperatifçilikte çağ atlamış bir ölkö manzarası arz edecekti. Pancar üreticileri olarak biz bir araya gelmeyi başardık, bunu başka ürün gruplarındaki üreticilerde yapabilir, coğrafi ölçekli de bu tür organizasyonlar yapılabilir, hatta yapılmalı.

Biz şunu biliyoruz, eğer bir yerden başlanmazsa bir yere varmak da mümkün değil. Başlanırsa sonuç alınabilir, başlangıç olmazsa varılacak bir sonuç da yok. İyi bir başlangıcın nereden nereye ulaşabileceğinin ispatı bir ay boyunca ekranlardaydı. Ölkesinde gerçekleşen en büyük organizasyonda ölkö sathında en çok ortağa sahip şirket vasfıyla başköşede yer almak. Başköşede oturan o kooperatiftan de dünyanın küçük bir coğrafyasında ürettiği çiçekle büyük bir ekonomi inşa edip, yaptığı işte küresel aktör haline gelen çiçek üreticilerinden de bizim çıkaracağımız nettir; tek başınaysan ekonominin çarklarında öğütölürsün, birlik olursan çarkı sen döndölürsün.

BİRLİĞİMİZİN

44. OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI YAPILDI

5 Eylül 2016 Yönetim Kurulu Başkanımız Recep Konuk'un ittifakla tekrar başkanlığa seçildiği Pankobirlik Seçimli Olağan Genel Kurulu yapıldı. S.S. Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği'nin (Pankobirlik) 44. Olağan Genel Kurulu, Birliğin Ankara'daki merkez binasında gerçekleştirildi. Genel Kurula 31 Pancar Ekicileri Kooperatifleri'nin Yönetim Kurulu üyeleri ile Türk Şeker'i temsilen Genel Müdür Yardımcısı Dr. Selim Yücel katıldı.

Genel Kurul'da gündem maddelerinin okunmasının ardından Divan teşekkül ettirildi ve Balıkesir-Bursa Pancar Ekicileri Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Karahasanoğlu oy birliğiyle Divan Başkanlığı'na seçildi. Divanın oluşmasından sonra kürsüye gelen Genel Müdürümüz Taner Taşpınar, birlik faaliyetlerini anlattı ve tüm çalışmalar hakkında üyeleri bilgilendirdi.

İlginin büyük olduğu Genel Kurul'da kürsüye çıkan AK Parti Karaman Milletvekili, TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı ve Yönetim Kurulu Başkanımız Recep Konuk, "Pankobirlik için alışıldık, yani hizmet kalemlerine

yenilerini eklediğimiz, faaliyet alanlarını biraz daha genişlettiğimiz, ortağımız olan kooperatifler ile 1,6 milyon üzerindeki pancar kooperatiflerine üye ortaklarımızın tarlada tapanda, ahırda ağılda işlerini biraz daha kolaylaştırdığımız bir faaliyet yılını daha tamamladık. Ancak ve maalesef ülkemiz alışıldık bir yıl geçirmedik. Belki de tarihimizin en önemli, geleceğimiz açısından en kritik günlerini yaşıyoruz" sözleriyle başladığı konuşmasında şunları söyledi:

"İçeride ve dışarıda istikbalde ülkemizin yönünü şekillendirecek kritik virajlardan geçiyor, kritik eşikleri aşmaya çalışıyoruz. Bir darbe girişimi yaşadık. Milletçe el

birliği ile darbecilere darbe yaparak istikbalimize sahip çıktık. Şimdi başka bir sınavdan daha geçiyoruz, birlik sınavından. İçeriden ve dışarıdan milli birliğimizi hedef alan istikbal ve istiklal suikastçılarına karşı, milli birliğimizi müdafaa mücadelesi veriyoruz. Ben şunu biliyorum, Türkiye artık eski Türkiye değil. Türkiye kimsenin ensesine vurup ağızından lokmasını alacağı Türkiye de değil. Karşılarında korkularını yenmiş bir ülke ve kendine güveni tam bir millet var. Dünün “Neme lazım, aman başım belaya girmesin” diyen milleti yok artık. Bizim etimiz ne budumuz ne? Küresel güçler dünya devleri bizi bir kaşık suda boğar diye korkan, sinen bir millet yok artık. Artık dışını gösterene dış gösteren bir millet var karşılarında. ‘Bu ülke varsa biz de varız’ diyen vatan evlatları, bu ülkenin dört bir köşesinde ayakta artık. Onun için ben şundan eminim, bu günler geçecek. Kritik virajları da kritik eşikleri de birliğimizi ve dirliğimizi muhafaza ederek aşacağız ve bu millet ava çıkanları avlayacak. Nitekim bunu 15 Temmuz kalkışmasında bu millet dostu düşmana ispat etti. Şehitler verdik ama ülkemizin geleceğini vermedik, bundan sonra da vermeyeceğiz.

Milletimiz 15 Temmuz’da bunun teminatı olduğunu gösterdi. Demokrasiden yana yekvücut oldu. Siyasi farklılıklarını bir kenara bıraktı, tankların karşısında, demokrasi meydanlarında birliğimize ve istikbalimize sahip çıktı. Pankobirlik ve tüm kooperatiflerimiz bu birlik manzarasının en ön saflarında yer aldı. Hem manen hem maddi olarak bu meydanlarda yer aldık. Çorbada bizim tuzumuz da bulunacak dedik, elimizdekini paylaştık. Çünkü biz şunu biliyoruz; bu ülke ayakta ise biz ayaktaız. Bu ülkenin işleri yolundaysa bizim işlerimiz yolundadır. Bu ülkeyi bir katarı benzetirsek bizim yer aldığımız vagonı işlerin tıkr tıkr işleminin, herkesin mutlu mesut olmasının tek başına anlamı yok. Lokomotif arızaya uğramayacak, yol kazası yaşanmayacak, vagonların hiçbirini raydan çıkmayacak ki, bizim işlerimizin iyi gitmesinin bir anlamı olsun. O nedenle aynı katarın yolcuları olarak, bu katarı hedef alan herkes ve her şey bizi de hedef almıştır. Bu katarın yoluna döşenen her tuzak, önüne çıkarılan her engel bizim de önümüze çıkarılan engeldir.”

“Her 10 ton gübreden 1 tonu Pankobirlik eliyle üreticiye ulaşmıştır.”

Pankobirlik’in son 15 yıldır her faaliyet yılını bir önceki faaliyet yılına göre hizmet alanını genişleterek ve çeşitlendirerek tamamladığını söyleyen Başkanımız Konuk, üreticinin daha tohumu tarlaya atarken kazanmaya başlayabilmesi

Milletimiz 15 Temmuz’da bunun teminatı olduğunu gösterdi. Demokrasiden yana yekvücut oldu. Siyasi farklılıklarını bir kenara bıraktı, tankların karşısında, demokrasi meydanlarında birliğimize ve istikbalimize sahip çıktı. Pankobirlik ve tüm kooperatiflerimiz bu birlik manzarasının en ön saflarında yer aldı. Hem manen hem maddi olarak bu meydanlarda yer aldık. Çorbada bizim tuzumuz da bulunacak dedik, elimizdekini paylaştık. Çünkü biz şunu biliyoruz; bu ülke ayakta ise biz ayaktaız. Bu ülkenin işleri yolundaysa bizim işlerimiz yolundadır. Bu ülkeyi bir katarı benzetirsek bizim yer aldığımız vagonı işlerin tıkr tıkr işleminin, herkesin mutlu mesut olmasının tek başına anlamı yok.

için ucuz girdi temininden başlayarak, üretim sürecinin her aşamasında Birliğin gücünü çiftçinin hizmetine sunduklarını vurguladıktan sonra konuşmasını şöyle sürdürdü:

“2015 yılında Birliğimizin Türkiye’deki toplam gübre pazarı içindeki payı %10,66’ya çıkmıştır. Yani Türkiye’de satılan her 10 ton gübreden 1 tonu Pankobirlik eliyle üreticiye ulaşmıştır. 15-20 sene öncesini şöyle bir hatırlayın, Pankobirlik’in gübre pazarındaki konumunu geçmiş ve bugün olarak karşılaştıran. Veresiye hariç kooperatif mağazalarından gübre satışı var mıydı? Birkaç kooperatif hariç yok denecek kadar azdı. Şimdi Kooperatif üyeleri niye satış mağazalarının kapısından ayrılmıyor? Toplam gübre pazarında Pankobirlik’in yaklaşık %11’lik pazar payına ulaşması kendiliğinden olmadı elbette. Biz elimizdeki toplu alım gücünü devreye soktuk ve sonuç aldık. Yani piyasa fiyatlarının altında gübre temin etmeye ve üreticiye yine piyasa fiyatlarının altında gübre ulaştırmaya başladık.

Pankobirlik'in varlık sebebi, tarım sektöründe üstlendiği misyon ve en önemlisi de sahip olduğu vizyon ticaretten, gübre, yem alım satımından ibaret değildir. Biz ülkemizin tarım sektöründeki lokomotifimiz olduğumuzun bilincindeyiz. Biz tarladan başlayan gıda üretim zincirindeki tüm halkalarda üreticiyi etkin aktör yapmaya azmetmiş bir Birliğiz.

Pazardaki bu büyüme bir sebep sonuç ilişkisidir. Sebep Pankobirlik'in gübreyi ucuza temin etmesi; sonuç, üreticinin gübreyi kooperatif mağazalarından almasıdır. Size sadece bir kalem gübreden örnek vereceğim, %46 üre gübresinin 2015'teki piyasa fiyatı 280 \$ idi. Bu rakam piyasadaki bir satıcının fiyatı değildir. Büyük satıcıların satış fiyatının ortalamasıdır. Pankobirlik %46 üre gübresini işte o toplu alım gücünü kullanarak 233 \$'a temin etti. Yani piyasadaki ortalama fiyatın yaklaşık %17 altında bir fiyatla gübre ile üreticiyi buluşturdu. Ton başına üreticinin kârı dolar üzerinden 47 \$, TL bazında 138,65 TL. Şimdi basit bir hesap yapalım Pankobirlik 2015 faaliyet yılında toplam 186.263,60 ton %46 üre gübresi satmış. Kime? Kooperatiflere yani üreticiye... 2015 faaliyet yılında sadece %46 üre gübresinde üreticinin cebinden çıkan para toplamda 155.150.772,54 TL olmuş. Yani üretici Pankobirlik'in toplu alım gücüyle girdi kalemlerinden üre için 25.825.448,10 TL daha az para ödemiş. Sadece ürede değil diğer gübre çeşitlerinde de tablo üç aşağı beş yukarı aynıdır. Yemde de zirai ilaçlarda da, tohum ve fide de, makine ve ekipmanda da, sulama borusunda da Pankobirlik piyasa belirleyicisidir ve Birliğimizin yegâne amacı üreticiye daha tarlaya tohumu ekerken kazandırmaya başlamaktır. Bunu neyle yapacaksınız? Girdiye müdahil olarak. Şükür ki bu fonksiyonumuzu yıllardır eksiksiz yapıyoruz.

Ancak şunu da biliyoruz. Pankobirlik'in varlık sebebi, tarım sektöründe üstlendiği misyon ve en önemlisi de sahip olduğu vizyon ticaretten, gübre, yem alım satımından ibaret değildir. Biz ülkemizin tarım sektöründeki lokomotifimiz olduğumuzun bilincindeyiz. Biz tarladan başlayan gıda üretim zincirindeki tüm halkalarda üreticiyi etkin aktör yapmaya azmetmiş bir Birliğiz. Bunu Konya Kooperatifimiz yaptı. Diğer kooperatiflerimizden de önemli mesafeler alanlar var. Birbirimize omuz vereceğiz ve inşallah 31 kooperatifimizin tamamı da gün gelecek üretici ortaklarının tarlada ürettiklerinin tamamını işleyip mamul ürün olarak pazara ulaştıracak yapıya kavuşacak. Ben buna yürekten inanıyorum. Çünkü biz artık kalıplarımızı kırdık. Korkularımızı yendik. Kafamızı siperden çıkardık ve piyasalardan, pazarlardan korkmamayı öğrendik. Tıpkı Türkiye gibi. Tıpkı milletimiz gibi."

"Türkiye başını kaldırdı mı hemen harekete geçtiler"

Konuşmasında, bilim adamlarının uyguladığı bir deneyden yola çıkarak "Maymun-Muz" hikâyesini anlatan AK Parti Karaman Milletvekili, TBMM Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Başkanı ve Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Recep Konuk, "Psikolojide öğrenilmiş çaresizlik diye bir tabir var. Sakın yanlış anlaşılmasın, teşbihte hata olmaz" dedi ve şöyle konuştu:

"Çiftçiye de Türkiye'ye de yıllarca bunu yaptılar. Türkiye başını kaldırdı mı hemen harekete geçtiler. Darbe, ekonomik kriz, terör ve bölücülükle aşıktan ya da gizlice tehdit ettiler. Çiftçi tarladan, tapandan, ahırdan, ağıldan başını çıkarıp bir araya gelip ekonomiden biraz daha pay almaya niyetlendiğinde de ithal sopası gösterdiler, kirli rekabet oyunları ile tehdit ettiler, kalite yaygarası çıkardılar. Hem ülkemize hem çiftçiye uygulanan oyunun amacı aynıydı, cesaret kırmak, sür git azla yetinecek halde tutmak. Bize hep şunu dedirttiler. Aman öne çıkıp da başım belaya girmesin. Bunlarla baş edilemez. Hem ülke olarak hem üreticiler olarak fırsatları görüp de hamle yapamamızın sebebi bu öğretilmiş çaresizlik hali idi. Hepimiz yaşadık biliyoruz, ülkede her türlü vesayeti kaldıralım denildiğinde herkes koro halinde ne diyordu, darbe yaparlar veya yaptırırlar. Yakın coğrafyamızla ikili ticari ilişkilerimizi kuvvetlendirelim denildiğinde 'doları zıplattırırlar ekonomik kriz çıkarırlar' diye uyarı üstüne uyarı geliyordu. Daha onlarca

örnek verilebilir. Ne yapıyorlardı, ıslanmış olanlar ya da ıslanmış olanların ezberlerine taşıyıcılık yapanlar kafamızı siperden çıkaralım diyenin üstüne çullanıyordu.

Sadece ülkede mi yok, çiftçi için de aynısı geçerliydi. Pankobirlik ucuz gübre satacak dediğimizde en büyük engellemeler bizim içimizden gelmişti, bizi batırırlar diye. Ne yaparlarmış fiyat kırarlarmış, gübre elimizde kalır, borç batağına girermişiz. Fiyat rekabeti yapmadılar mı yaptılar ama biz dik durduk aştık, şimdi biz onlarla yapabilecek güce ulaştık. NBS’cilerle mücadelemizde de aynı şeyi yaşadık, ‘arkalarında küresel sermaye var, baş edemeyiz, başımız yanar’ sözleri yükseldi. Kimden? Kendi arkadaşlarımızdan. Sonuç, biz kafamızı çıkarmaktan vazgeçmedik ve pancar şekerinin tüketici dostu olduğunu, sağlık için tehdit olmadığını tüm Türkiye’ye anlattık. Şimdi tüketici ürün alırken hangi şekerden yapıldı diye soruyor. Bize soğuk su sıkmadılar mı hem de nasıl sıktılar. Müfettişler, gazetelerde iftira salvoları hepsini yaşadık. Şundan emin olabilirsiniz geri adım atsaydık, pancar üreticisi birkaç nesil daha NBS ile mücadeleye cesaret edemezdi.

Aynı şeyleri Konya Şeker’de de yaşadık. Sıvı Şeker’e girdiğimizde bunu kim alacak diye yaygara koptu. Çikolatada, bisküvide, gofrette her yeni girdiğimiz sektörde en sert darbeler kendi içimizden yani öğrenilmiş çaresizliği kabullenen arkadaşlarımızdan geldi. ‘Çikolata kim biz kim’ dediler. ‘Rafa sokmazlar çikolatalar kurtlanır’ dediler. ‘Çikolatayla gofretle ne işimiz var biz bildiğimiz işi yapalım’ dediler. ‘Gözlerinde büyüttükleri markaları sayıp nefes aldırır mı sanıyorsunuz?’ dediler. ‘Şirket batır’ dediler. Yani başımızı belaya sokmayalım yaygarası koptu mu? Koptu. Sonuç, o ezberler boşmuş. Şimdi bizim zamanımız. Şimdi Türkiye’nin ve çiftçi kooperatiflerinin zamanı. Şimdi sıra yapacaklarımızla onlar için öğretilmiş çaresizlikler oluşturmakta.

“Nereye gittiğini bilmiyorsan hangi yoldan gittiğinin önemi yok”

“Çok sevdiğim bir söz var, nereye gittiğini bilmiyorsan hangi yoldan gittiğinin önemi yok” diyen Başkanımız Konuk, konuşmasının sonunda şunları söyledi;

“Şükür ki hem ülke olarak hem de Pankobirlik olarak nereye ulaşmak istediğimizi biliyoruz. O nedenle yapacağımız tek iş

“Çikolatayla gofretle ne işimiz var biz bildiğimiz işi yapalım” dediler.

“Gözlerinde büyüttükleri markaları sayıp nefes aldırır mı sanıyorsunuz?” dediler.

“Şirket batır” dediler. Yani başımızı belaya sokmayalım yaygarası koptu mu? Koptu. Sonuç, o ezberler boşmuş. Şimdi bizim zamanımız. Şimdi Türkiye’nin ve çiftçi kooperatiflerinin zamanı.

Şimdi sıra yapacaklarımızla onlar için öğretilmiş çaresizlikler oluşturmakta.”

en kestirme ve en doğru yolu tercih etmekten ibaret. Hem ülkemizin hem de Pankobirlik’in o tercihi de doğru yapıp ve hedefe hızla ilerlediğini belirtiyor, Genel Kurulumuzun tüm kooperatiflerimize, ortaklarımıza, tarım sektörüne hayırlı olmasını diliyor, tarlanın bereketine bereket katmak için gösterdiğimiz gayrette, çiftçinin ekmeğini büyütmek için sergilediğimiz çabada, Türk çiftçisini ve pancar üreticisini dünyada bir adım öne taşımak için çıktığımız amansız yarıta Rabbimin yar ve yardımcı olmasını temenni ederek hepinizi saygıyla selamlıyorum.”

Konuşmaların ardından yapılan oylamalarda Yönetim ve Denetim Kurulları oy birliği ile ibra edilirken faaliyet yılına ait hesaplar da oy birliği ile tasdik edildi.

Türkşeker’le birlikte 32 ortağın tam katılımı ve tek listeyle girilen seçimin sonucunda Yönetim Kurulu Asil Üyeliklerine 4 yıl süreyle Recep Konuk, Ramis Özgen, İ. Hakkı Yağanoğlu, Zafer Arpacı, Ahmet Genç, Yusuf Yazır, Murat Gök, Ramazan Ülker, Nasuh Eroğuz, Kürşat Arslan, Osman Yıldırım seçilirken, Denetim Kurulu Asil Üyeliklerine ise Mustafa Maden, Mehmet Oktay, Bülent Dumlu, Duran Özbudak, Faruk Ünal oy birliği ile seçildi.

GENEL MÜDÜRÜMÜZ TANER TAŞPINAR'DAN “NBŞ” KOTA ARTIRIMINA İLİŞKİN BASIN AÇIKLAMASI

Malum olduğu üzere 2001/2002 pazarlama yılından itibaren uygulanmaya konulan yeni şeker rejimi kapsamında Nişasta Bazlı Şeker üreticilerine toplam A kotası şeker üretim miktarının %10'u oranında kota tahsis edilerek AB normlarının üzerinde üretim izni verilmektedir. Bununla da yetinilmeyip Bakanlar Kurulu'na tanınan yetkiyle bu grubun kotaları son on dört pazarlama yılında ortalama olarak %30-50 oranında artırılmaktadır. Bunun neticesinde ise üreticilerimizden alınan pancar miktarı ortalaması 22 milyon tonlar seviyesinden 2015/2016 yılında %40 oranında azalarak 13-14 milyon tonlar seviyesine düşmüştür.

Bu durumu pancar üreticilerinin kabulü asla mümkün değildir ve bu husus gerek Yönetim Kurulu Başkanımız, gerekse Genel Müdürlüğümüzce ilgili kurum ve kuruluşlara ve Hükümet yetkililerine sürekli olarak intikal ettirilmektedir. Durum bu iken, Nişasta Bazlı Şeker lobilerinin kota artırımları hatta kotanın tamamen kaldırılması yönündeki baskılarının sürdüğünü de üzümlere öğrenmiş bulunmaktayız. Bu hususta gelinen son noktada: T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca açıklanan “Üretim Reform Paketi” kanun tasarısıdır.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın hazırladığı Üretim Reform Paketi Yasa Taslağı'nda yeni düzenleme ile; tüm glikoz formları (likit ya da kurutulmuş halde glikoz şurupları) şeker tanımı içinden çıkarılarak hem kota kapsamından, hem de Şeker Kurumu'nun tüm glikoz ürünleri üzerindeki düzenleme ve denetleme yetkisi ortadan kaldırılmak istenmektedir.

Bakanlıkça hazırlanan torba yasa taslağında ikinci kritik değişiklik ise kota hesabında kuru madde bazında ve sadece izoglikoz için kotanın belirlenmesidir. Böylece “Glikoz ya

da polimerlerinden üretilen ve kuru madde bazında ağırlık itibarıyla yüzde 10 ve daha fazla oranda früktoz içeren nişasta kökenli izoglikoz için belirlenecek toplam A kotası, ülke toplam A kotasının yüzde 10'unu geçemez.” hükmü getirilmek istenmektedir. Sadece bu değişiklik ile toplam NBŞ kotaları otomatik olarak %33 oranında artacaktır. Bununla sektöre yansısı özetle aşağıdaki şekilde olacaktır.

2016/2017 pazarlama döneminde 265 bin ton olan NBŞ kotasının kuru madde bazında belirlenmesi durumunda, yüzde 33'lük artışla kotaları 352 bin tona çıkacaktır. Bakanlar Kurulu'nun bu oranı her yıl olduğu gibi yine yüzde 50 artırmaları durumunda ise üretimleri neredeyse iki kat artışla ticari bazda 528 bin tona yükselecektir. Bu da NBŞ kotalarının toplam şeker üretimi içindeki kotasının yüzde 100 artırılması (%21,9) anlamına gelmektedir. Oysa AB normlarında kuru madde bazında hesaplanan izoglikoz kotası hali hazırda kuru madde bazında toplam AB şeker kotasının %5,1'i seviyesindedir.

NBŞ kotalarının, kotaların sadece kuru madde bazında hesaplanması ve Bakanlar Kurulunca %50 oranında artırılması durumunda pancar çiftçisine olan yansısı ise şu şekilde olacaktır:

- 263 bin ton daha az pancar şekeri üretilmesi,
- 63 milyon ₺'lik vergi kaybı,
- Bu oranda şekeri üretmek için 1,8 milyon ton pancarın yetiştirilememesi,
- 32,727 Ha alanda pancar ekilememesi,
- 6,500 çiftçinin (aileleri ile birlikte 35,000 çiftçinin) pancar ekememesi,
- Yan ve alt sektörleri ile birlikte 30'a yakın sektörde iş ve katma değer kaybı,

- Doğu bölgelerimizdeki 5 fabrikanın kapanması ile geçici tam zamanlı olarak çalışan yaklaşık 5.000 kişinin işsiz kalması şeklinde olacaktır.

Bu yeni düzenlemeler ile kotalı ve kotasız olarak üretim yapan ve toplamda 1,300.000 ton glikoz ve izoglikoz üretim kapasitesine sahip olan bu grupların kapasitesinin tamamının kullanılmasının önü açılırken, tamamı yerli sermayeden oluşan pancar şekeri sektörü ciddi tehdit altında bırakılmaktadır.

Sektörde yer alan uluslararası şirketler yüksek kârı nedeniyle NBŞ üretimi için ayrılan kotayı yükseltmek, mümkünse kotayı kaldırmak istemektedirler. Bunun için ise en önemli engel olarak Türkiye’de pancar şekeri üretimini görmektedirler. Kamu Şeker Fabrikalarının özelleştirilmesinde kotalarına talip olmaları, özelleşme sonunda şeker fabrikalarının çoğunun kapanacağı ve oluşan üretim açığının mısır şurubu yani NBŞ ile dolduracağı üzerine planlamalar yapmaktadırlar.

Dünya NBŞ fiyatlarını ülkemizle kıyasladığımızda mevcut NBŞ fiyatlarının dünya fiyatlarının üzerinde olduğu görülmektedir. NBŞ üretiminin tamamına yakın kısmında hammadde olarak mısır kullanılmaktadır. Ülkemiz şartlarında yerli mısır kullanıldığında bile NBŞ firmalarının kâr marjları: %120’ler civarındadır. Zira satış fiyatlarını maliyetleri ½ olmasına karşın pancar şekeri satış fiyatlarına göre ayarlamaktadırlar. Ürünlerinin tamamını yurt içinde pazarlayan bu grup dünya fiyatları ile mukayese edildiğinde ise fiyat satış farkı ABD fiyatlarına göre ülkemizdeki NBŞ satış fiyatından %70 daha pahalıdır.

Dünya borsa fiyatına göre ürünlerini dünya fiyatlarının %90 yaklaşık 1/2 oranında Türkiye’de daha pahalıya satmakta, bir diğer ifadeyle neredeyse dünya fiyatlarının iki katı fiyatla Türk halkına şeker muadili NBŞ yedirmektedirler. Bu nedenle dış pazarlara yönelmek yerine, dâhilde kota artışına yönelik gayret gösterip, pazar paylarını ve kârlarını artırmayı hedeflediklerini göstermektedir.

ANCAK DURUM BU İKEN GELİNEREK NOKTADA PANKOBİRLİK OLARAK TEMSİL ETTİĞİMİZ 1.600.000 ORTAĞIMIZ ADINA HÜKÜMETİMİZİN HERHANGİ BİR İRADESİ OLMADIĞINI DA BİLMEKTEYİZ. Zira Sayın Maliye Bakanımız Naci Ağbal’ında 20 Eylül 2016 tarihinde Çorum Şeker Fabrikamızın 2016/17 pancar alım kampanyasının açılış töreninde yaptığı konuşmasında: Hükümetimizin konuya olan hassasiyetini, sürdürülebilir bir pancar tarımı ve sektörün rekabet gücünün artırılmasında sektörün özelleştirilmesi noktasındaki görüşlerini büyük bir mutlulukla öğrenmiş bulunmaktayız. Hükümetimize ve kendisine sonsuz şükranlarımızı ve teşekkürlerimizi bir kez daha bu vesile ile iletmek istiyoruz.

Şeker piyasasını düzenlemekle görevli olan Şeker Kurulu Başkanı Hüsnü Tekin’in açıklamaları ve çalışmalarının

çıkartılmaya çalışan yasa ile birebir örtüştüğünü de belirtmek istiyoruz. Zira geçtiğimiz ocak ayında İstanbul İhracatçı Birlikleri tarafından gerçekleştirilen Şeker Sektörünün sorunları toplantısındaki Hüsnü Tekin’in yapmış olduğu açıklamalarında: Benim Kuruma geldiğimden beri bu sorun devam etmekte. Şahsım olarak da bu konunun arkasındayım. Glikoz, şekerin ikamesi değildir. Şekerle birlikte kullanılan bir üründür ve AB’de bu yüzden kota kapsamı dışındadır. Yeni kanun tasarısında bunu sunduk, glikoz kota kapsamından çıkartılmalı, bunu sağlayacağız. Hükümetle bizzat görüştük, Bakanı ve Hükümeti bu konuda ikna etmiş durumdayız. Glikoz kota kapsamından çıkartılacaktır. Bunun da müjdesini şimdiden sizlere veriyorum. Şeklindeki ifadelerinin ardından yine Gıda Hattı dergisine yaptığı açıklamalarında; glikoz kotası kalkmalı diyen Tekin, açıklamalarında glikoz şurubu dediğiniz şey, pancardan üretilen şekerin ikamesi bir ürün değil diyor. İşte bu noktada tamamen hedefi şaşırtıyor ve glikoz adı altında asıl hedefleri olan ve şekerin ikamesi olan glikoz – früktoz şuruplarının kota kapsamı dışına çıkartılmasını sağlayacak altyapının hazırlanmasına çalışmaktadır.

Bir diğer husus Tekin’in açıklamalarında glikozun kota kapsamı dışına çıkarılması ile kotaların belirlenmesinde değişiklik olabileceği şeklinde ifadesidir. NÜD ve Cargill bu konuda Tekin’e baskı yapmakta. Glikozdan boşalan kotayı da izoglikoza yöneltmek veya izoglikozun kotasını tek başına %15’lere çıkarmanın peşindedirler.

Üretim ve yatırımın önündeki engelleri kaldırma hedefiyle hazırlanan tasarı taslağında amaçlanan hedef gerçekleşirse, pancar üretiminde Avrupa’da 3’üncü olan Türkiye, üretimden vazgeçerek, ABD’nin küresel şirketi Cargill ile birlikte 5 NBŞ firması, şeker piyasasını tamamen ele geçirecektir. Kâr marjlarını katlayarak sürdürmeye devam edecek olan bu şirketlerin ürettikleri Nişasta Bazlı Şekerlere dünyada önemli ölçüde kısıtlamalar ve yaptırımlar getirilirken, ülkemizde ise halkımız bu ürünleri tüketmeye mahkum edilecektir.

Sonuç olarak: Geniş üretici kitlelerine hitap eden, faaliyette bulunduğu yörelerde ve ülkemizin ekonomik kalkınması açısından önemli görevleri yerine getirmekte olan şeker pancar üretimi ve üreticilerinin hak ve menfaatleri, kişisel tercihlerle kurulmuş NBŞ fabrikaları ve üretimi ile beraber değerlendirilmemelidir. Kanunun ilgili maddelerin yukarıdaki şekilde değiştirilmesinin ülkemiz milli menfaatleri açısından ve temsil ettiğimizi 1.600.000 ortağımız adına haksız ve adaletsiz rekabete neden olacağını, ülke milli menfaatleri de göz önüne alındığında, NBŞ kotalarının tamamı için ve ticari (sıvı) bazda kota uygulamasının mevcut haliyle devam ettirilmesi hususunu bir kez daha birinci ağızdan kamuoyumuzun ve hükümetimizin dikkatine arz ederiz.

KONYA ŞEKER BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

Türkiye'nin Üreten Gücü Konya Şeker ISO sıralamasında 3 basamak birden yükseldi. Geçen sene 40. olan Konya Şeker bu seneki listede 37. sırada yer aldı.

Üretimden satışların dikkate alındığı değerlendirmede, Konya Şeker'in cirosu, 2.088.216.676 TL olarak gerçekleşti. Konya Şeker bu ciroyuyla özel sektör sıralamasında Türkiye genelinde 34. oldu.

Sadece Konya'nın değil, Anadolu'nun en büyük sanayi kuruluşu olan Konya Şeker ISO sıralamasında istikrarlı bir şekilde büyümeye devam ediyor. Geçen yıl listeye 40. sıradan giren Konya Şeker, bu yıl 3 basamak birden yükselerek 37. sıraya oturdu. Böylece Konya Şeker ilk 50'deki yerini de perçinledi. Bu yıl ISO sıralamasında ilk sıraları petrol, otomotiv ve beyaz eşya sanayi şirketleri alırken, TÜPRAŞ birinci, Ford Otomotiv ikinci, Arçelik ise üçüncü oldu. Her yıl olduğu

gibi bu yılda ilk sıraları İstanbul ve genel olarak da Marmara Bölgesi'nin şirketleri aldı.

2.088.216.676 TL net üretimden satış yapan Konya Şeker ilk 100 içerisinde yer alan Konya'dan tek firma olma özelliğini korudu. ISO'nun her yıl düzenli bir şekilde yaptığı şirket değerlendirmesinde bu yıl ilk 500 firma içerisine 9 kamu kuruluşu girdi, Konya Şeker özel sektör sıralamasında ise 34. oldu.

Konya Şeker 500 sanayi devi arasında 100'de yer alan tek çiftçi kuruluşu oldu. Konuyla ilgili bir değerlendirmede bulunan Yönetim Kurulu Başkanımız Recep Konuk, "İstanbul Sanayi Odası gibi dünyada kabul görmüş bir kuruluşun değerlendirmesinde Konya Şeker olarak genel sıralamada 37. özel sektör sıralamasında ise 34. olmanın kıvancını yaşıyoruz. Bizim Konya Şeker olarak yapılan istatistik, sıralama ve

araştırmalarda ön plana çıkmak gibi bir derdimiz ve kaygımız yok. Bizim derdimiz her yıl bir önceki yıla göre daha çok yatırım yapmak daha çok üretim gerçekleştirmektir.

Konya Şeker bir çiftçi kuruluşudur, bu özelliğini hiçbir zaman kaybetmedi ve hiçbir zaman paradan para kazanma metoduna gitmedi, parayı bu topraklar için üretime, işe, aşıya dönüştürdü. Bu toprakların bereketli atmosferinde hep ileriye dönük daha çok üreten, daha çok büyüyen bir Türkiye mücadelesidir aslında Konya Şeker.

Konya Şeker'in daha çok üretmesi tarım sektörünün de daha çok üretmesi, ürettiğinden daha çok kazanması, refahtan daha çok pay alması anlamına geliyor. Bugün ürettiğimizden daha çok üretmemiz, küresel ölçekte de kantara çıktığında ağırlığı olan şirketlere sahip olmamız gerekiyor. Konya Şeker olarak biz küresel ölçekte de kantarda ağır basmak, en azından kendi sektörümüzde gıda ve tarımda dünyanın ilk beşinde yer almak için gayret gösteriyor, o hedefe sağlam adımlarla ilerliyoruz.

Üstelik de Konya Şeker'in ciro rakamlarına Panagro Et ve Süt Entegre Tesisleri, bünyesinde 3 Termik Santral bulunan Çoban Yıldızı, Beta Ziraat, Panplast gibi diğer üretim şirketlerimizin ciroları dâhil değildir. Panagro herkesin malumu sadece Türkiye'nin değil dünyanın en büyük üretim kapasitesine sahip Et-Süt Entegre Tesisini bünyesinde barındıran şirketimizdir. Keza, Beta Ziraat'ın bünyesinde Ham Yağ Fabrikamız mevcut. Çoban Yıldızı şirketimizin en büyük elektrik

üretim santrali Kangal'ı 2013'ün 2'nci yarısında devraldık, Soma Termik B Santralini de bünyemize kattık.

Çumra'da kurulu santralimizin ciro rakamları henüz araştırmaya yansımadı. Panplast sulama sistemleri üreten bir şirketten PVC ve Korige Boru Üretim Tesisleri, Çuval Fabrikası ve Enjeksiyon ile Streç Film Üretim Tesisleri ile bir plastik sanayi devine dönüştü. Yani amiral gemimiz Konya Şeker yolu açtı peşinden bir filo yola çıktı. İnşallah üretimdeki ve satıştaki performanslarıyla önümüzdeki yıllardan itibaren ilk 500'de Konya Şeker bayrağını dalgalandıran kocaman bir filomuz olacak.

Bu arada yeni fabrikalarımızın da yolda olduğunu ifade etmek istiyorum.

Öncelikle Bozkır Hadim Bölgemize bir meyve suyu fabrikası kuruyoruz. Bununla birlikte, akıllı depo, un fabrikası ve bulgur fabrikamız da bu yıl içerisinde yapımları tamamlanacak tesislerimiz olarak dikkat çekiyor. Ayrıca bu yıl üniversitemize modern, muhteşem bir bina kazandırıyoruz, üniversitemiz de bu yıl öğrenci alacak.

Konya Şeker büyümeye devam ediyor ve devam edecek. Bizim büyümemizin bu topraklardaki insanların büyümesi olduğunu biliyoruz ve bu bilinçle yol alıyoruz. Bugünkü başarıyı yakalamamıştır.

Konya Şeker'in üretim merkezli, istikrarlı yatırım çizgisi bugünkü başarıyı getirmiştir." dedi.

ŞEKERİN BUGÜNÜ VE GELECEĞİ KONUŞULDU

ISO'NUN 49. KONSEY TOPLANTISI İSTANBUL'DA YAPILDI

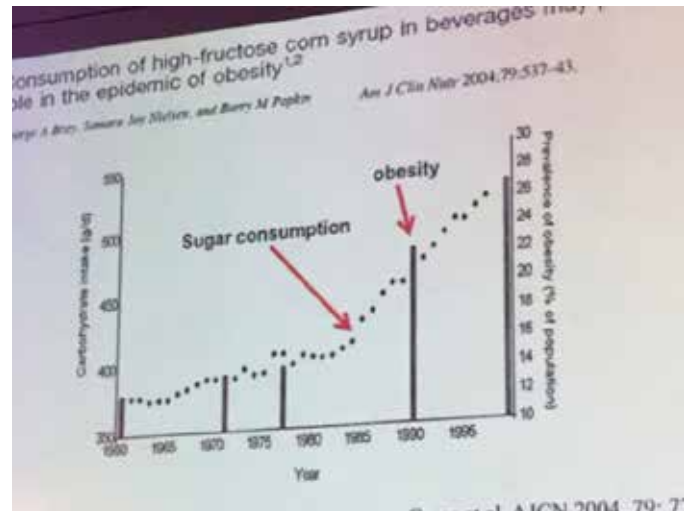

Birliğimizin, tanıtım filmi sponsorluğunu üstlendiği Uluslararası Şeker Örgütü'nün (ISO) 49'uncu Konsey Toplantısı, Türkiye Şeker Kurumu'nun organizasyonu ile İstanbul'da gerçekleştirildi. Toplantıda; şekerle ilgili oluşturulan olumsuz algılar, obezite - şeker ilişkisi, kanser, sektörde sürdürülebilirlik, pancar tarımı ve sanayisinin AB ülkeleri arasındaki durumu, sürdürülebilirliği ve gelecek perspektifleri gibi konular ele alındı.

“OBEZİTENİN NEDENİ SADECE ŞEKER DEĞİLDİR”

Türkiye’nin de üyesi olduğu Uluslararası Şeker Örgütü’nün (ISO) 49. Konsey Toplantısı 24 – 26 Mayıs 2016 tarihlerinde Şeker Kurumu ev sahipliğinde İstanbul’da yapıldı. Bu yıl “Şeker: Gerçekler ve Efsaneler” temasıyla gerçekleşen toplantıya Türkiye’nin yanı sıra ISO üyesi ülkelerden alanında uzman isimler katıldı. Şeker Kurumu Başkanı Dr. Hüsnü Tekin, konuşmasında şekerin “zehir” olmadığına dikkat çekerek, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre insan vücudu için gerekli olan günlük enerjinin yüzde 5’inin şekerden alınması gerektiğini söyledi. Dünyada 1,5 milyon obez bulunduğunu hatırlatan Tekin, “buna karşılık 1 milyon insan açlık sınırında yaşamaktadır. 1970–2016 yılları arasında günlük kalori alımı %30 azalmasına karşılık obezite artmıştır. Nedeni, sadece şeker değildir. Hareketsiz bir yaşam ile birlikte karbonhidratlar ve yağların alımı da obezitede etkilidir” dedi.

“DEVLET ÜRETİCİ DEĞİL, DENETLEYİCİ OLMALI”

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakan Yardımcısı Hasan Ali Çelik de Türkiye’de mısır ve pancarın şeker üretiminde

kullanıldığını belirterek “6,4 milyon ton mısır üretiyoruz, 69 milyon litre biyoetanol potansiyelimiz var. Sanayi Mülkiyet Haklarının Korunması Yasası komisyonlardan geçti. Kimyasal tatlandırıcıların ithalatını kontrol ediyoruz. Yeni Şeker Kanunu’nda bu husus var. Kanunda nişasta bazlı şekerler ile pancar şekeri dengesi korunmalı. Buna çok dikkat ediyoruz. Sektörü yeniden yapılandıracağız. Sektörde devlet üretici değil, denetleyici konumda olmalı” diye konuştu.

“ŞEKER TEK BAŞINA ŞEYTAN DEĞİLDİR”

Konuşmasında, diyetlerde alınması gereken enerji ile şeker ve obezite arasındaki ilişkiye değinen Beslenme Uzmanı Alison Boyd da, “Obeziteden sorumlu olan sadece şeker değildir. WHO’ya göre, obeziteden sorumlu 110 ayrı faktör olduğu tespit edildi. İnsan beslenmesinde kullanılan gıdalarda serbest şekerler; bal, meyve şekeri ve şuruplar olarak tanımlanmıştır. Mevcut bilimsel kanıtlar değerlendirildiğinde

şekerler ile obezite, diyabet veya hiperaktivite arasında doğrudan sebep sonuç ilişkisi olduğu desteklenmemektedir. Şekerlerin insanlarda bağımlılık yaptığına dair kanıt yok. Diş sağlığı açısından, şekerlerin ve diğer mayalanabilir karbonhidratların diş çürümesi üzerindeki potansiyel etkisinin iyi ağız hijyeni ve florür kullanımıyla engellenebilir olduğu ortaya konulmaktadır. Fiziksel aktivite gibi genel yaşam biçimi alışkanlıklarının önemi göz ardı edilmemelidir. Sonuç olarak, kilo alımını engellemek için enerji alımının harcanan enerjiyle dengeli olması gerekir. Şekerler, beslenme düzenimizin önemli bir bölümünü oluşturur ve enerji alımını sağlar, aynı zamanda da yiyeceklerimize tatlılık katarak onların daha çekici olmalarını sağlar. Herhangi bir besini aşırı tüketmek kilo ve sağlık üzerinde olumsuz etki oluşturabilir. Bu nedenle, aşırıya kaçmadan dengeli bir beslenme düzeni ve sağlıklı bir yaşam biçiminin parçası haline getirilerek şekerler tüketilebilir. Beden kitle endeksinde şeker direkt etkili değildir. Obezite için kalori tüketimi kontrol altına

alınmalıdır. Şeker tek başına şeytan değildir. 1 gram yağ 9 kalori, 1 gram alkol 7 kalori, 1 gram şeker ise 4 kalordır” ifadelerini kullandı.

“İSPANYA’DA 1.8 MİLYON TON SIVI PANCAR ŞEKERİ ÜRETİMİ VAR”

İspanya Şeker Enstitüsü’nden Isabel Vasserot da ülkesindeki şeker pancarı tarımı ile sanayisinin ekonomiye ve kırsal kalkınmaya etkilerinden bahsederek “çiftçilerle 5’er yıllık sözleşmeler yapılmaktadır. Doğal pancar şekeri üretimi ülke ve sağlık açısından önemli. Toplamda Kuzey İspanya’da 2682 çiftçi pancar ekmektedir. 1.8 milyon ton sıvı pancar şekeri, 307.000 ton şeker, 61.000 ton melas, 323.000 ton küspe üretiliyor. Polar %17-18’dir. 20.518 hektar pancar ekim alanı bulunuyor. Verim 108,1 t/ha’dır. Pancar tarımının ekonomik katma değeri, kırsal kalkınma ve doğal şekerin beslenme ve sağlık açısından önemi konusunda da çalışmalar devam ediyor. Özellikle ilkokullarda beslenme ve diyetlerde doğal şeker çeşitli aktivitelerle çocuklara anlatılmakta, kamuoyuna yönelik çalışmalar devam etmektedir. Sektörün sürdürülebilirliği ve devamı ülkemiz açısından önemlidir. Yeni çeşitlerin adaptasyonu ve denemelerimiz sürmektedir” diye konuştu.

Nutrition Facts		Nutrition Facts	
Serving Size 1/2 cup (55g)		Serving size 2/3 cup (55g)	
Amount Per Serving		Amount per serving	
Calories 230		Calories 230	
% Daily Value*		% Daily Value*	
Total Fat 8g	12%	Total Fat 8g	10%
Saturated Fat 1g	5%	Saturated Fat 1g	5%
Trans Fat 0g	0%	Trans Fat 0g	0%
Cholesterol 0mg	0%	Cholesterol 0mg	0%
Sodium 160mg	7%	Sodium 160mg	7%
Total Carbohydrate 37g	12%	Total Carbohydrate 37g	13%
Dietary Fiber 4g	16%	Dietary Fiber 4g	14%
Sugars 1g	2%	Total Sugars 12g	20%
Protein 3g	6%	Includes 10g Added Sugars	20%
Vitamin A	10%		
Vitamin C	8%		
Calcium	20%		
Iron	45%		

“AMERİKALILARIN GÜNLÜK ALDIĞI KALORİ MİKTARININ %13’Ü İLAVE ŞEKERLERDEN”

ABD’deki beslenme kavramı, etiketlerdeki değişiklikler ve içeceklerde kullanılan ilave şekerler hakkında bilgi veren

Diyetisyen Lisa Katic, Etiketleme Yasası’na (Nutrition’s Facts Labelling) göre porsiyonda ilave edilen şekerin “X gram” olarak miktarı ve toplamdaki “%” oranının belirtilmek zorunda olduğunu kaydetti. 2010 yılında FDA’nın uyarıları ve tavsiyeleri ile 2015-2020 DGA önerilerinin ilave şekerlerden alınan kalori miktarının azaltılması yönünde olduğunu belirten Katic, konuşmasına şöyle devam etti:

“Amerikalılar her gün toplam kalori miktarının %13’ünü ilave şekerlerden almaktadır. Bunun ana kaynağı ise tahıl bazlı tatlılardır. Aperatifler, tatlı atıştırmalıklar ile alkolsüz gazlı içecekler, gazlı meyve suları, kahve, çay enerji içecekleri ve alkollü içeceklerdir. IFIC bulgularına göre ABD’deki tüketicilerin %33’ü düşük kalorili tatlandırıcıların ilave şeker içerdiğine inanmaktadır. %37’si ise tüm şekerleri rafine beyaz şeker ve HFCS’yi ilave şeker olarak nitelendirmektedir. %12’si ise ilave şekerin kalorisi olmayan bir nevi tatlandırıcı olarak ifade etmektedir. Yayımlanan İlave Şeker Deklerasyonu’nun ne anlama geldiği noktasında ise; ABD’li tüketicilerin %34’ü gıdalara daha fazla şeker ilave edildiğine, %28’si ilave şekerin diğer gıdalardan doğal yollarla elde edilen şekerlerden farklı olduğuna inanmaktadır. %19’unun ise herhangi bir fikri yoktur.”

ASIL GERÇEK

“TÜKETİCİLERİN KAFASI KARIŞTIRILMAK İSTENİYOR”

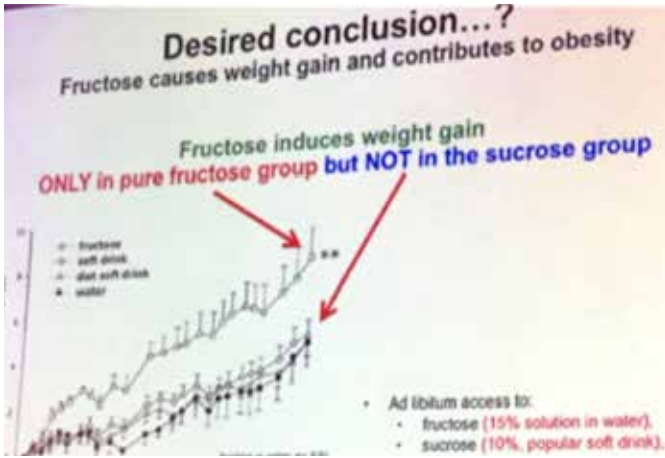
Lisa Katic’in açıklamasında dikkat edilmesi gereken en önemli husus ilave şeker kavramıdır.

Açıklamalar ve rakamlar göstermektedir ki, ilave şekerler diğer toplam şeker gibi gösterilerek etiketlerde gizlenmiştir ve böylelikle tüketicilerin yanıltılmasına sebep olunmuştur. Ancak Michelle Obama’nın da desteği ile etiketlerde şeker ve ilave şeker ifadesinin ayrıca belirtilmesi zorunluluğu uygulamaya geçirilmiştir. Bunun yanı sıra hem porsiyon hem de paket için ilave şekerin miktarı ve kalorisi artık etiketlerde yazmak zorundadır. Bu durumda ilave şekerin ayrıca gösterilmesinin NBŞ üreticilerini rahatsız edeceğini tahmin etmek pek zor olmamaktadır.

“OBEZİTENİN TEK NEDENİ ŞEKER DEĞİLDİR”

Maastricht Üniversitesi emekli öğretim üyesi ve ayrıca Gıda ve Sağlık Danışmanı Fred Brouns ise obezitenin tek nedeninin şeker olmadığını vurgulayarak şöyle konuştu:

“Masa şekerleri dediğimiz kamış ve pancar şekerleri sakrozdur. Sakroz %50 glikoz ve %50 früktoz içermektedir. Süt hariç her karbonhidrat kaynağında glikoz ve früktoz bulunmaktadır. Früktozun tek başına obezitenin sorumlusu olduğu söylenemez. Ancak 2004 yılında yapılan bilimsel bir çalışmada insanların yüksek früktozlu mısır şurubu (HFCS) tüketimi ile obezite arasındaki ilişki şu şekilde ifade edilmektedir: 1970’li yıllarda 380 gr/gün HFCS tüketiminde nüfusun sadece %15’inde obezite görülürken, 1990’lı yıllarda bu oran 460 gr/güne çıkmış ve obezite oranı nüfusun %23’üne yükselmiştir. 2000’li yıllarda ise obezite oranı %27’ye çıkmış ve günlük HFCS tüketimi 530 gramlar seviyelerine çıkmıştır. Früktoz kilo artışına sebep olmaktadır.

Ancak sukroz da aşırı tüketildiği takdirde aynı etkiyi yapar. Şekerin niteliği önemlidir. Alkol alımı dışında karaciğerde yağlanma früktoz veya aşırı karbonhidrat tüketiminden kaynaklanmaktadır diyebiliriz. Früktozun tüketiminin obezite ile ilgisini kanıtlayan temmuz 2005’te yapılan araştırma sonuçlarına göre, früktozun kilo artışında direkt etkili olduğu ve obeziteye yol açtığı açıkça görülmektedir. Buna göre, %15’lik suda çözölmüş saf früktoz tüketimin %10’luk meşrubatlarda tüketilen sakaroza göre 2 kat ağırlık artışına neden olduğu görülmüştür. Yani içeceklerde aynı oranlarda tüketilen sakaroza göre saf früktoz iki kat ağırlık artışına neden olmuştur.”

ASIL GERÇEK

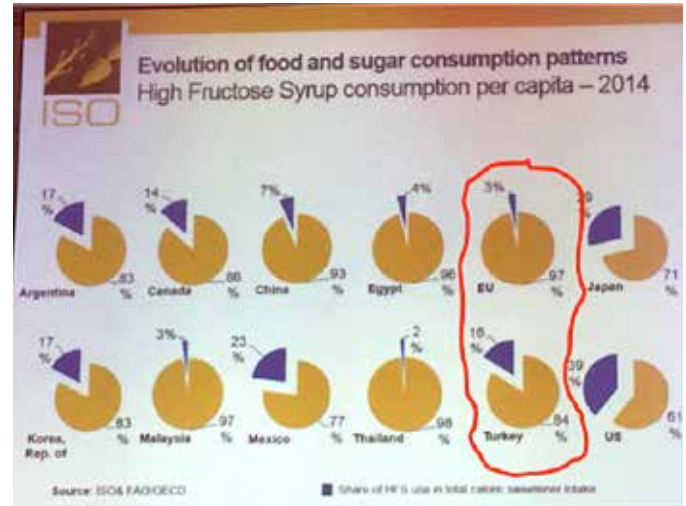
Fred Brouns’un açıklamalarına bakıldığında obezite ile HFCS kullanımı arasında direkt ve doğrusal bir bağ vardır. Son 30 yılda HFCS kullanımı günlük %40 artarken obezite oranı %80 artmıştır.

Gıdalardan alınan ve kişi başına tüketilen toplam kalori içerisinde HFCS miktarı (2014) AB’de %3 iken, Türkiye’de bu rakam AB’dekinin 5 katına denk gelmektedir. Bu çok çarpıcı bir değerlendirmedir.

AB’de 4,5-5 milyon ton NBS üretilmekte bunun da sadece %5,1’lik kısmı yaklaşık 720.000 ton glikoz ve früktoz şurupları şekerin muadili olarak kotalı bir şekilde tüketilmektedir. Nüfusa orantıladığımızda bu oran kişi başına 1,5 kilografa tekabül etmektedir. Ülkemizde ise kota artışı ile birlikte üretilen yaklaşık 350.000 ton NBS’nin %80’i yani 280.000 tonu izoglikoz (HFCS) olarak pazarlanmakta yani tüketilmektedir. Bunu nüfusumuza orantıladığımızda ise kişi başına HFCS tüketimi 3,5 kg olarak görülmektedir. Yani Türkiye’de AB’ye göre kişi başına 3 kat fazla HFCS tüketilmektedir.

“ŞEKER PANCARI BİTKİSİ EN İYİ GÜNEŞ PANELİDİR”

Bir diğer konuşmacı CIBE Genel Sekreteri Elizabeth Lacoste. Uluslararası Avrupa Pancar Üreticileri Birliği adına AB Parlamentosu ve üye ülkelerdeki gelişmeleri şu sözlerle dile getirdi:

“Şeker pancarı bitkisi en iyi güneş panelidir. Hava, güneş ve sudan aldığı enerjiyi absorbe eder ve bünyesinde şekere dönüştürür. Şeker en önemli besin ve enerji kaynağıdır. Köklerinden hayvan beslenmesinde kullanılan çok değerli bir protein olan küspe ve melasından ise biyo-yakıt üretilmektedir. Üretildiği bölgelerde çiftçilerin temel gelir

kaynağıdır. İş ve katma değer sağlar. CIBE'ye üye 23 şeker pancar üreticisi ülke vardır. Tüm Avrupa'da 146.000 pancar üreticisi mevcuttur. Avrupa'da 17,5 milyon ton pancardan yaklaşık 14 milyon ton pancar şekeri üretilmektedir. Yaklaşık 1,5 milyon hektar alanda şeker pancarı tarımı yapılmaktadır. Avrupa için şeker pancarı tarımı ve sanayisi olmazsa olmazlardandır. 2006-2009 yılında yeniden yapılandırılan sektör, 2017 yılında kotaların ve pancar alım fiyatlarının kaldırılması ile yeniden liberalize edilecektir. AB Komisyonu'na göre, 2025'te hedeflenen AB içindeki şeker fiyatları ile dünya market fiyatlarının daralacağı şeklindedir. AB üreticileri kotaların kaldırılmasından memnun değildir. Alım fiyatlarındaki garantinin bir şekilde alım sözleşmelerinde yer alması gerektiğini savunmaktadırlar. Zira 26,3€/tonun altındaki bir alış fiyatı pancar üreticilerinin üretimden vazgeçmesi demek olacaktır. Burada üretimin devam etmesindeki temel nokta pancar bitkisinin münavebeli bir bitki olduğu, kendinden sonraki ürünlerdeki verim artışını ve kazancı artırmasıdır. Yani Avrupa'da rekabetçi olarak pancar tarımı ve şeker üretimi devam ettiren ülke çiftçileri münavebedeki ürünlerden yeteri kadar kazanıyorlarsa pancar ekmektedirler. Diğer ürünlerle birlikte pancarı münavebeye soktuklarında yeteri kadar kar alamayan ülkelerdeki çiftçiler pancar ekmekten vazgeçmektedirler. Buna karşılık AB'de verim ve karlılığın artırılması yönündeki çalışmalar sürmektedir. Fransızların yürüttüğü AKER Projesi buna en yakın örnektir. Projede iki misli üretim yapılması planlanmakta buna bağlı olarak 2023'te 20 ton şeker alımı hedeflenmektedir. Konu ile ilgili AR&GE çalışmaları devam etmektedir.

2017 sonrası pancar şekeri üretiminde %6-7'lik bir artış beklenmektedir. Pancar şekerinde 2023 hedefi 2.000.000 tonluk bir artıştır. Kotaların kaldırılması tamamen siyasadır. AB içerisinde endüstriyel şeker %10 ucuzlayabilecek ancak perakende market fiyatlarında bir düşüş olmayacaktır. Uluslararası anlaşmalar ve AB'deki pancar tarımı tamamen efektif, kârlı ve verimli hale gelmiştir. Üreticiler gelişmelerini ve yapılanmalarını devam ettirmektedir. 2017 sonrasında da pancar tarımı ve sanayi devam edecektir.”

TARIMIN VE İNSANLIĞIN VAHASI

Turfan Karızları - Yeraltı Su Kanalları

Karız, Uygur dilinde “kaynak” anlamına gelmektedir. Turfanlılar için hayatta kalmak manasını da taşımaktadır. Karız Su Kanalları 2500 yıl önce, insanlığa muhteşem bir eseri hediye eden bu kavmin, bozkırda at koşturan göçebe ve barbar olarak adlandırmasına cevap niteliği taşımaktadır.

Türk medeniyetinin şah eserlerinden biri olan Karız Su Kanalları, Türklerin üstün zekasını, o dönemdeki fizik, matematik ve mühendislikte ulaştıkları seviyeyi ortaya koymaktadır.

Turfan Bölgesi, Xinjiang Uygur Bölgesi’nin doğusunda yer almakta ve kadim Türk tarihinin çok önemli bölgelerindendir.

Deniz seviyesinden 154 metre aşağı olan U şeklindeki ova tabanı, dünyanın en çukur yerlerinden biri olarak sayılmaktadır. Kuru bir iklime sahip olan Turfan Bölgesi’nin sıcaklığı yaz aylarında 49 dereceye kadar çıkmaktadır. Ovada yükselen Tanrı Dağları ise yıl içinde çok fazla miktarda yağış almaktadır. Tanrı Dağları’ndan akan yağmur suları, yeraltından ilerlemekte ve Turfan Bölgesi’nin güney kesimlerinde yeryüzüne çıkmaktadır. Turfan Yeraltı Su Kanalları, Orta Asya’daki Türklerin zengin uygarlık birikimini gözler önüne sermiş ve tam 2500 yıl önce yapılmıştır. Bu muhteşem doğa olayı, su kanallarının inşasına ilham vermiş ve bölgenin yaşam için en gerekli maddesi olan suya ulaşım sağlanmıştır.

Tarihteki en önemli eserlerden biri olan Karız Kanalları, Çin’in 3. harikası olarak adlandırılmaktadır. Su kanalları, bölgenin yüksek hava sıcaklığında suyun buharlaşmaması için yaklaşık olarak yerin 100 metre altına inşa edilmiştir. Çölün altına ağ gibi örülen su kanallarının toplam boyu 5000 km’dir. Yer çekimi kuvveti ile işleyen bu su kanalı mekanizmasında belirli aralıklarla kuyular açılmıştır.

Turfan için hayat kaynağı olan su kanallarının her birinde dik kuyular, barajlar, yeraltı kanalları ve yerüstü kanalları bulunmaktadır. İleri düzeyde mühendislik başarısı taşıyan Turfan Karızları inşa edilirken, havalandırma sağlamak ve kazılan çamurları boşaltmak amacıyla 20-30 metre aralıklarla kuyular açılmıştır.

Suyun miktarını ayarlayan ve su deposu görevi gören barajlar ise kanalların en önemli yapı parçalarından biri olmuştur. Tanrı Dağı'nın eteğinde 110 metreden başlayan tünellerin derinliği, Turfan'da 10 metreye düşmektedir. 2500 yıl önce inşa edilen su kanallarında ölçümlerin nasıl yapıldığı hâlâ gizemini korumaktadır.

Su kanallarından faydalanan köylerden birinin 7,5 kilometrelik bir hattı olduğu ve sadece bu hat üzerinde 165 kuyu bulunduğu, Uygur Kazılarına Yolculuk isimli seyahatnamede geçmektedir. Bu da her 40-50 metrede bir kuyu açıldığı anlamına gelmektedir. Tanrı Dağı'nın zirvesinden gelen suyun yeraltı su kanalları ile taşındığı ve suyun yeryüzünün üzerine çıktığı güzergah üzerinde çok sayıda köy ve sulamalı tarım alanları bulunmaktadır. Müthiş bir geometri ve yüksek ölçme bilgisiyle oluşturulan Turfan Yeraltı Su Kanalları, önceden belirlenen bir hat üzerinde, akış eğimi de hesaplanarak kuyular kazılmış ve yeraltına inilmiş, iki kuyu arasına tünel kazılmış ve bir sonraki kuyuya ulaşılmıştır. Yer üstünde alınan ölçünün yeraltına olağanüstü bir başarı ile taşınmasıyla oluşturulan bu su kanalları, bölgede yaşamın var olmasını sağlamıştır. Hâlâ çalışmaya devam eden Turfan Yeraltı Su Kanalları, her yıl yaklaşık olarak 200 milyon metreküp su taşımaktadır. Turfan'ın hayat kaynağı yeraltı su kanalları, nesilden nesile tarımın ve insanlığı vahası olmaya devam etmektedir.

Kış aylarında İpekyolu'nu izleyerek Anadolu'ya gelen yolcular, yolculuk sırasında yedikleri sebze ve meyveleri anlatırlardı.

Kendilerine, "Bu mevsimde bu yiyecekleri nereden buldunuz?" sorusuna ise yolcular "Turfanda" cevabını verirlerdi. İşte Türkçe'deki "Turfanda" kelimesinin kullanımı tam 2500 senedir hiç değişmeden devam etmektedir ve kökeni Turfan'daki Kariz Su Kanalları'na dayanmaktadır.

Kaynakça
<http://www.turkcuturanci.com/turkcu/turk-tarihi/uyghur-uygur-yer-alti-sulama-kanallari/?wap2>

<http://www.antiksirlar.com/konular/turfan-karizlari-yer-alti-su-kanallari.25/>

<https://uqusturk.wordpress.com/2011/07/26/turfan-karizlari-yer-alti-su-kanallari/>

Turfan için hayat kaynağı olan su kanallarının her birinde dik kuyular, barajlar, yeraltı kanalları ve yerüstü kanalları bulunmaktadır. İleri düzeyde mühendislik başarısı taşıyan Turfan Karızları inşa edilirken, havalandırma sağlamak ve kazılan çamurları boşaltmak amacıyla 20-30 metre aralıklarla kuyular açılmıştır. Suyun miktarını ayarlayan ve su deposu görevi gören barajlar ise kanalların en önemli yapı parçalarından biri olmuştur.

ERP PROJESİ İLE YATIRIMIN 5 KATI TASARRUF HEDEFLİYORUZ

Genel Müdürümüz Taner Taşpınar, ORACLE dergisine Genel Müdürlüğümüz ve Pancar Ekicileri Kooperatiflerinde kullanılmaya başlanan ERP Programlarına ilişkin açıklamalarda bulundu.

“EKONOMİK VE SOSYAL İŞLEV GÖREN EN BÜYÜK STK’LARDAN BİRİYİZ”

Genel Müdürümüz Taşpınar, ERP Programı’na ilişkin açıklamasında şunları ifade etti:

Birliğimizin, ülkemizin 64 ilinin, 7 bin 500 yerleşim biriminde pancar üretimi yapan, yaklaşık 1,6 milyon ortağıyla 31 Pancar Ekicileri Kooperatifi’nin 310’u aşan şubesi, 5 kooperatif şeker fabrikası ve sermayelerine iştirak ettiği 50’nin üzerinde tarımsal amaçlı kuruluşuyla Devlettten bugüne kadar herhangi bir destek almadan, tamamen üyelerinin kendi imkânlarıyla oluşturduğu sermayeleri ile ortaklarının tarımsal faaliyetlerinde kullandıkları her türlü girdinin teminini, dağıtımını, denetimini ve koordinasyonunu yapan Pancar Ekicileri Kooperatiflerinin üst örgütü ve temsilcisi, genel müdürlüğü olduğunu söyledi.

Birliğimizin, tüm iştirakleriyle beraber ülke sathında etkili ekonomik ve sosyal işlev gören, demokratik yapıya sahip en büyük sivil toplum kuruluşlarından biri olduğuna dikkat çeken Genel Müdürümüz Taşpınar; Birliğimiz, Pancar Kooperatifleri ve kuruluşlarının, her türlü işlemini belgelendiren ve kanunlara, kurallara uygun çalışan kuruluşlar olduğunu ifade etti.

“SATIN ALMA SÖZLEŞMELERİNİN ŞEFFAFLIĞI VE YÖNETİLEBİLİRLİĞİ SAĞLANDI”

Genel Müdürlüğümüz ve Pancar Ekicileri Kooperatiflerinde 20 yılı aşkın süredir Bilgi İşlem Müdürlüğü tarafından geliştirilen yazılımların kullanıldığını anımsatan Genel Müdürümüz Taşpınar açıklamasına şöyle devam etti:

“Ekip, bu süre zarfında dış kaynaklı hiçbir yardım almadan kuruluşların hemen hemen tüm ihtiyaçlarını karşıladı. Ancak son yıllarda küreselleşen iş dünyasının gerekliliklerine, gelişen teknolojik imkânlarla uyum sorunu nedeniyle mevcut sistem olanakları kapsamında çözüm getirmek çok mümkün görünmüyordu. Kurum yöneticilerinin bilgiye daha çabuk ulaşılması, daha hızlı ve güvenilir analiz imkânlarına kavuşturulması, karar mekanizmalarının hızlandırılması kaçınılmaz bir zorunluluk haline geldi. Hedeflerin gerçekleştirilmesi için daha ileri iletişim ve yönetim tekniklerine ihtiyaç vardı. Eksikliklerin giderilmesi, Birliğimiz ve Pancar Ekicileri Kooperatiflerinin çağdaş bir bilgi işlem otomasyon sistemine sahip olması için sistemin yenilenmesi gündeme geldi, geniş çaplı bir araştırma başlatıldı. Yapılan değerlendirmelerin sonucunda en uygun yöntemin mevcut ERP programlarının lisanslarını alarak Kuruma uygun hale getirilmesi olduğuna karar verildi. ERP programları detaylı olarak incelendi. Toplam 11 lisans sahibi firma ve bunların çözüm ortakları ile görüşülerek programların içerikleri, teknik altyapıları, yazılım altyapıları ve yazılım özellikleri konusunda detaylı bilgi sahibi olundu.”

Tüm programları somut puanlama kriterleri ile değerlendiren Birliğimiz, toplam 4 ERP programından oluşan bir liste oluşturdu. Ardından bu yazılımları daha incelemek üzere PoC çalışmaları gerçekleştirildi. Proje hazırlık süreci, bir ihale ile sonlandırıldı. JD Edwards ile ihale sürecine katılan Apps Akademi, Pankobirlik ekibinden en yüksek puanları alarak ihaleyi kazandı. Oracle Türkiye ile Apps Akademi'nin PoC çalışmaları sırasında gerçekleştirdikleri performans, Birliğimizi fazlasıyla memnun etti. Birliğimizin faaliyetlerinin çok büyük bir kısmını satın alma, satış ve dağıtım hizmetleri oluşturuyordu. Bu yapıya en uygun uygulama platformunu JD Edwards'ın sunduğu görüldü. Bununla birlikte, veritabanı tarafında ise Oracle Database Appliance çözümünün kullanılması karar verildi. Bunların dışında satın alma sürecinde tedarikçi firmalarla yapılan sözleşmelerin içeriğinin, kurum ilkeleri, yasal mevzuat ve alım tipine uygunluğunu sağlamak üzere, Oracle Fusion Procurement Contracts çözümü seçildi. Birliğimiz, ilgili kooperatifler adına çok sayıda ve karmaşık satın alma anlaşması yapıyor ve bu süreci baştan sona yönetiyor. Bulut hizmeti olarak konumlanan Oracle Fusion Procurement Contracts sayesinde satın alma sözleşmelerinin şeffaflığı ve yönetilebilirliği sağlandı. Bu noktada donanım, kurulum, yönetim ve bakım maliyetlerinde önemli avantajlar elde edildi.”

“KEFİLLİ SATIŞ, ÜYEYE SATIŞ GİBİ SATIŞ YÖNTEMLERİ KULLANILIYOR”

Genel Müdürümüz Taşpınar, veritabanı yedeklemesi için ilave bir donanım yapmak yerine hem güvenli hem güvenilir bir ortam sağladığı için Database Backup Service hizmeti kullanılarak buluta taşınmasının sağlandığını belirterek, şunları ekledi:

“Böylece maliyet avantajı ile birlikte her türlü ortama hızlı olarak dönme imkânı elde edildi. Önümüzdeki 5 yıl içinde yatırımın geri dönüşümleriyle projenin birkaç katı kazanım ve maliyet düşüşü beklentisi söz konusudur. Birliğimizin 310'u aşan şubesi bulunuyor ve bu mağazalarda sıcak satış gerçekleştiriliyor. Kefilli satış, üyeye satış gibi satış yöntemleri kullanılıyor. Zaten özel bir satış, özel bir dağıtım ve özel bir kurumsal kaynak planlamasına ihtiyacı olduğu için JD Edwards kullanılması karar verildi. Özellikle projenin ikinci fazında tarım yönetimi için hayata geçirilen 'Grower Management' modülü ile ciddi bir fark yaratılması hedeflendi.”

Önümüzdeki 5 yıl içinde yatırımın geri dönüşümleriyle projenin birkaç katı kazanım ve maliyet düşüşü beklentisi söz konusudur. Birliğimizin 310'u aşan şubesi bulunuyor ve bu mağazalarda sıcak satış gerçekleştiriliyor. Kefilli satış, üyeye satış gibi satış yöntemleri kullanılıyor.

S.S. MALATYA PANCAR EKİCİLERİ KOOPERATİFİ

S.S. Malatya Pancar Ekicileri Kooperatifi 28.12.1954 tarihinde 34 ortak tarafından 17.000 TL sermaye ile kurulmuş; Malatya Şeker Fabrikalarının pancar ekim alanına giren Malatya ili ve ilçeleri ile birlikte toplam 14 ilçe, 167 köydeki 34.277 ortağına 5 satış mağazası ile hizmet vermektedir.

Kooperatif 29.02.2016 tarihi itibarıyla 502.583,00 TL ödenmiş sermayesi, bir önceki faaliyet yılının aynı dönemine göre %14,56 oranında artarak 9.381.490 TL'ye ulaşan brüt satışları mevcuttur.

Kooperatif ana sözleşmesinde belirtilmiş olan kuruluş amaçları doğrultusunda ortaklarına kurulduğu günden bugüne kadar kimyevi gübre, yem tohum, zirai mücadele ilaçları, sebze fidesi, tarım makineleri, yağmurlama ve damlama sulama sistemleri

başta olmak üzere birçok tarımsal girdileri Pankobirlik aracılığı ile uygun fiyatlara temin etmekte ve ortaklarının hizmetine sunmaktadır.

2014 yılında toplam 108.253 kg kuru kayısı ve 48.810 kg buğday tohumu, 2015 yılında 70.910 kg kuru kayısı, 146.990 kg buğday, 205.380 kg arpa işleme yapılarak ortaklarına hizmet vermektedir.

Kooperatifimiz; ortaklarına hizmet sunarken hizmetin tüm ortaklarına etkin ve yaygın bir şekilde ulaştırılması planlanmış, ortaklarının ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan kalkınmalarını sağlamak, tarımsal her türlü çalışmalarını düzenlemek ilkesiyle hareket ederek ortaklarının desteğiyle daha iyi ve etkin hizmet vermeye devam edecektir.

Kooperatifin İlk Yönetim Kurulu

Cemil EREN	Başkan
Ziya AYTUĞ	Başkan Vekili
Tevfik KÖMÜRCÜOĞLU	Üye
İsmail BALCI	Üye
Ali FIRAT	Üye

Denetim Kurulu Üyeleri

Vahap Kerem AKTAN
Mehmet KUŞBEY
Hasan BUDAK

Kooperatif Müdürü

Abdullah ERTAN

Kooperatifin Yönetim Kurulu Üyeleri

Celal ŞEREFHANLI	Başkan
Vahap YOLDAŞ	Başkan Vekili
İsbat AYDOĞAN	Üye
Atilla AKIN	Üye
Hasan Hüseyin GEDİK	Üye

Kooperatifin İlk Müdürü

Mehmet KIZILKAYA

S.S. MALATYA PANCAR EKİCİLERİ KOOPERATİFİ

Kooperatif Satış Mağazaları ve Personel

MERKEZ SATIŞ MAĞAZASI

Adres : Özalper Mahallesi İstasyon Cad. No:8 Yeşilyurt / MALATYA
Tel : 0 422 212 25 24
Faks : 0 422 212 45 20
Mağaza Personeli : Doğan ÖZEL - Mağaza Memuru / Ziraat Mühendisi
Ömer KAMIŞ - Mağaza Memuru / Ziraat Mühendisi

DOĞANŞEHİR SATIŞ MAĞAZASI

Adres : Yeni Mahalle Hürriyet Caddesi No:2 Doğanşehir / MALATYA
Tel : 0 422 517 37 85
Faks : 0 422 517 37 85
Mağaza Personeli : İzzettin YILDIRIM - Mağaza Şefi / Ziraat Mühendisi
Oktay ŞAKAR - Mağaza Memuru

BATTALGAZİ SATIŞ MAĞAZASI

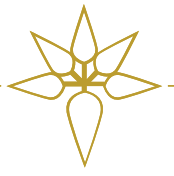
Adres : Alaca Kapı Mah. Benzinlik Cad. No: 23/1 Battalgazi / MALATYA
Tel : 0 422 841 35 75
Faks : 0 422 841 35 75
Mağaza Personeli : Levent ÖZBAY - Mağaza Memuru / Ziraat Mühendisi

DİLEK SATIŞ MAĞAZASI

Adres : İstasyon Mah. Akın Cad. Dilek / MALATYA
Tel : 0 422 398 25 39
Faks : 0 422 398 25 39
Mağaza Personeli : Ali ŞAHİNİNER - Mağaza Memuru / Ziraat Mühendisi

GÖLBAŞI SATIŞ MAĞAZASI

Adres : Hürriyet Mah. Atatürk Cad. No:18 Gölbaşı / ADIYAMAN
Tel : 0 416 782 20 82
Faks : 0 416 782 20 82
Mağaza Personeli : ZAFER ÖZTÜRK - Mağaza Şefi / Ziraat Mühendisi

S.S. MUŞ PANCAR EKİCİLERİ KOOPERATİFİ

S.S. Muş Pancar Ekicileri Kooperatifi 07.07.1983 tarihinde 16 ortak tarafından 7.000 TL'si ödenmiş olmak üzere 120.000 TL sermaye ile kurulmuş; Muş Şeker Fabrikasının pancar ekimi alanına giren Muş ili, Bingöl, Erzurum ve Bitlis ilinin bazı ilçe ve köyleri ile birlikte toplam 249 köydeki 46.398 ortağına hizmet götürmektedir. Kooperatif, ortaklarına yönelik hizmetlerini Muş Merkez, Bulanık ve Malazgirt satış mağazaları olmak üzere 3 mağazada 8 personel ile hizmet vermektedir.

Kooperatif 29.02.2016 tarihi itibarı ile taahhüt edilen sermayesi 4.659.404 TL, ödenmiş sermayesi 977.603 TL'dir. Kooperatifin brüt satışları faaliyet yılı sonunda önceki faaliyet yılının aynı dönemine göre % 9,5 oranında artarak 8.895.865 TL olarak gerçekleşmiştir.

Kooperatif, ana sözleşmesinde belirtilen kuruluş amaçları doğrultusunda kurulduğu günden bugüne kadar Yönetim Kurulu ve personelleri ile ortaklarının ihtiyacı olan her türlü zirai alet ve ekipman, kimyevi gübre, zirai tohum ve fidanlar, hayvan yemleri, yem katkı maddeleri, sulama malzemeleri ve zirai mücadele ilaçlarıyla birlikte ortaklarının ihtiyaç duyduğu her türlü tarımsal girdiyi PANKOBİRLİK aracılığıyla kaliteli ve uygun fiyatlarla temin edip, ortaklarının hizmetine sunmaktadır.

Ayrıca ortaklarımızın ve kardeş pancar kooperatiflerinin tohumluk ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla 2015 yılından itibaren sözleşmeli olarak Sertifikalı Hububat Tohumluğu üretmektedir.

Kooperatifimiz, bankalarla yaptığı özel

sözleşmelerle tarımsal kredi kartlarını ortaklarının hizmetine sunmuş ve yöre çiftçisinin finansal sıkıntılarını gidermeye çalışmaktadır.

Kooperatif, bundan sonra da ortaklarına hizmet sunarken sadece satış amaçlı değil Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmeti ve Satış Sonrası Hizmetini de noksansız yerine getirmeye çalışmaktadır.

Kooperatif, her geçen gün faaliyetlerini artırmaya ve ortaklarının ihtiyaçlarını zamanında ve kültürel olarak temin etmeyi görev edinmiştir. Ortaklarının ekonomik, sosyal, kültürel ve refah seviyelerini sağlamak ilkesiyle hareket ederek ortaklarının desteği ile daha iyi ve etkin hizmet sunmaya devam edecektir.

Kooperatifin İlk Yönetim Kurulu

Seyfettin ÖZTÜRK	Başkan
Sabri ABEŞ	Başkan Vekili
Kemal UZUN	Üye
İsa TİCE	Üye
Halit SÖNMEZ	Üye

Denetim Kurulu Üyeleri

Seyithan KOÇLARDAN
Davut AKOVA
Fehmi SUBAŞI

Kooperatif Müdürü

Turan BALABAN

Kooperatifin Yönetim Kurulu Üyeleri

M. Ali SEÇKİN	Başkan
Ramazan YENTÜR	Başkan Vekili
Hamdullah UĞIŞ	Üye
M. Sabri KILIÇ	Üye
Fahrettin SÖNMEZ	Üye

Kooperatifin İlk Müdürü

Mithat KESKİN

S.S. MUŞ PANCAR EKİCİLERİ KOOPERATİFİ

Kooperatif Satış Mağazaları ve Personel

KOOPERATİF MERKEZİ

Adres : Kültür Mahallesi Eski Hal Civarı No: 28 Merkez / MUŞ
Tel : 0 436 212 17 64 - 0 436 212 17 65 - 0 436 212 17 66
Faks : 0 436 212 15 79
Kooperatif Müdürü : Turan BALABAN
Web Adresi : www.muspancar.com.tr

MERKEZ SATIŞ MAĞAZASI

Adres : Kültür Mahallesi Eski Hal Civarı No: 28 Merkez / MUŞ
Tel : 0 436 212 17 64 - 0 436 212 17 65
Faks : 0 436 212 15 79
Mağaza Personeli : Ercan ÇELİK – İnan YAMAN

BULANIK SATIŞ MAĞAZASI

Adres : Yeni Mahalle Demirciler Sokak No: 22 Bulanık / MUŞ
Tel : 0 436 311 43 92
Faks : 0 436 311 43 92
Mağaza Personeli : Mehmet ÇETİN

MALAZGİRT SATIŞ MAĞAZASI

Adres : Yüzüncü Yıl Caddesi Şekerbulak Mah. No: 101 Malazgirt / MUŞ
Tel : 0 436 511 26 19
Faks : 0 436 511 26 19
Mağaza Personeli : Erol ALTINMAKAS

Anadolu'nun Elhamrası DİVRİĞİ MUCİZESİ

Cami, darüşşifa ve türbeden meydana gelen bir külliye olan Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası olarak bilinen yapı topluluğu, Anadolu Selçuklu Devleti'ne bağlı olan Mengücek Beyliği döneminde inşa edilmiştir. Yapımına 1228 yılında başlanmış ve 1243 tarihinde tamamlanmıştır. Bu önemli yapının baş mimarı Muğis oğlu Ahlatlı Hürrem Şah'tır. Ulu Cami, Süleyman Şah'ın oğlu Ahmet Şah tarafından, Darüşşifa ise eşi Melike Turan ve Melek tarafından yaptırılmıştır. Mimari özelliklerinin göz alıcılığına ek olarak, zengin ve ustalıkla işlenmiş Anadolu geleneksel taş işçiliği örnekleri ile 1985 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır.

Girişi ile birlikte dört eyvandan oluşan caminin orta bölümü bir ışıklık kubbe ile örülmüştür ve Darüşşifa, caminin güney duvarına dayanmıştır. Asimetrik bezemelerde yer alan binlerce motifin hiçbirini birbirini tekrar etmemektedir. Evrendeki varlıkla-

rın ahenk ve denge içerisinde olduklarını simgeleyen bu bezemeler uzaktan bakıldığında simetrik gibi görünmektedir.

Mimari planı ve üzerindeki süslemeleri ile benzeri olmayan bu şaheserde, harim mihraba dik beş sağından oluşur ve orta sahanın diğerlerinden geniştir. Bu bölümde yer alan dilimli mihrap önü, kubbesi dıştan kümbete benzeyen piramit bir örtü ile örtülmüştür. Işıklık kubbesine geçişteyse yelpaze biçimli Türk üçgenleri kullanılmıştır. Camide, Selçukluların avlu plan tipi ve Emevi plan tipi bir arada kullanılmıştır.

Evliya Çelebi'nin "Üstad, mermer bu camiye öyle emek sarf edip, kapı ve duvarlarını öyle nakış bukaemun eylemiş ki met-

hinde diller kısır, kalem kıraktır." İkinci güneşinin caminin giriş kapısına vurduğu zaman düşen gölgede, ayakta duran yandadan bir erkek silüeti görülmektedir. Silüetin önünde dikdörtgeni anımsatan bir gölge daha bulunmaktadır. Bu gölgelerin Kur'an okuyan ve namaz kılan bir erkek olduğuna inanılmaktadır.

Caminin doğu cephesinde yer alan pencerenin üzerinde Ahlatlı Nakkaş Ahmed, minberde Tiflisli İbrahim oğlu Ahmed ve Hat-tat Mehmed, caminin güney duvarındaki ayet şeridi üzerinde Mehmet oğlu Ahmed isimleri yazılıdır.

Barok karakterli olan motifler arasında iki başlı kartal motifi bulunmaktadır. Batı portalinde yer alan Alaaddin Keykubad'ın arması olan çift başlı kartal ile Ahmet Şahın arması doğan motifi bulunmaktadır.

Şeker Pancarında CERCOSPORA YAPRAK LEKESİ Hastalığı (Cercospora Beticola Sacc.)

Cercospora yaprak lekesi hastalığı etmeni Cercospora Beticola Sacc. bir fungus olup, tanımı ilk defa Saccardo (1876) tarafından yapılmıştır. Etmen şeker pancarı dışında tüm diğer Beta sp. türleri, ıspanak, sirken, karapazı, horozibiği ve sinir otu gibi yabancı ot türlerinde de hastalık yapmaktadır. Cercospora yaprak lekesi hastalığı, ılık ve nemli bölgelerde verim ve kalite kaybı açısından, şeker pancarının dünyadaki en tahripkâr hastalığı olarak kabul edilmektedir. Hastalıkla mücadele yapılmadığı zaman şeker pancarının kök verimi %26, şeker varlığı %13, artılmış şeker varlığı %18 ve şeker verimi %55'e varan oranlarda azalmakta, fabrikasyonu olumsuz yönde etkileyen potasyum (K), sodyum (Na), ve alfa amino azot (α -N) içeriği ise sırasıyla %6, %25 ve %40'a varan oranlarda artmaktadır. Cercospora yaprak lekesi hastalığı ile mücadelede kültürel önlemler (dayanıklı çeşit yetiştirilmesi, dengeli gübreleme, uygun sulama yöntemi, münavebe) ve kimyasal mücadele en çok ele alınan savaşım yöntemleridir. Ancak; bu patojen çok yaygın olarak görülen

genetik değişkenliği nedeniyle kullanılan fungusitlere karşı çok çabuk dayanıklılık oluştururken çeşitlerin dayanıklılığının kırılmasına da neden olmaktadır. Bu nedenle mücadelede ilaçlama zamanının doğru belirlenmesi için tuzak bitki (yem pancarı ekimi) ve erken uyarı modelleri kullanılmalı ve ilaçlamalarda etki mekanizması farklı fungusitler kombine edilmelidir.

Kayseri ili Merkez, Develi, Sarioğlan, Bünyan ve Yeşilhisar ilçelerinde şeker pancarı yetiştiriciliği yapılan alanlarda, Cercospora yaprak leke hastalığının %24- %80 arasında yaygınlık oranına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu ilçelerde şeker pancarı yetiştiriciliği yapan çiftçiler hastalık konusunda eğitilmeli ve etmenin zarar eşiği tuzak bitki (yem pancarı ekimi) veya erken uyarı modeli ile takip edilerek üreticiler uyarılmalıdır.

¹ Kayseri İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

² Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.

Şeker pancarı tarımında ekimden fabrikasyonuna kadar geçen (yetiştirme ve silolama) dönemde, canlı ve cansız birçok etmen değişik ekonomik boyutlarda çeşitli zararlara neden olmakta ve bilinen 82 kadar hastalık türünden 51'i ekim alanlarımızda görülmektedir.

1. GİRİŞ

Şeker pancarı (*Beta vulgaris* L.) Chenopodiaceae familyasında yer alan, Orta Avrupa orijinli, iki yıllık bir endüstri bitkisidir (Eliot ve Weston, 1993). Önemli bir besin kaynağı olan şeker başta olmak üzere melas, alkol, maya, antibiyotik, bioetanol gibi birçok ürünün ham maddesini oluşturmaktadır. Şeker pancarı, dünyada 4,4 milyon ha alanda, 246 milyon ton (Fao, 2013), Türkiye'de ise, 288,785 ha alanda 16,572,790 ton üretilmektedir (Tüik, 2014). Kayseri'de 153,934 ha alanda 783,239 ton şeker pancarı üretilmekte ve dekara ortalama 5,08 ton verim elde edilmektedir (Tüik, 2014).

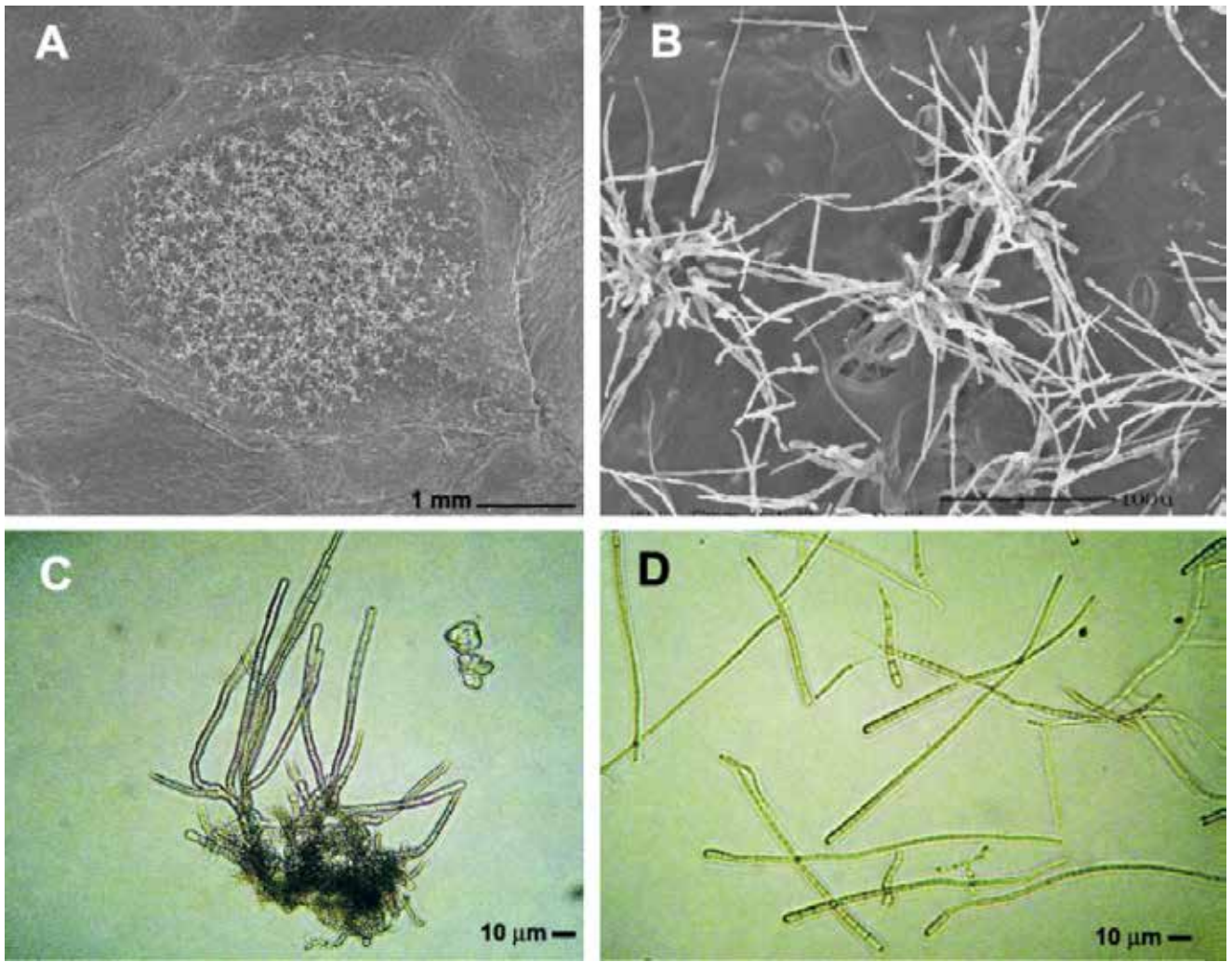
Şeker pancarı tarımında ekimden fabrikasyonuna kadar geçen (yetiştirme ve silolama) dönemde, canlı ve cansız birçok etmen değişik ekonomik boyutlarda çeşitli zararlara neden olmakta ve bilinen 82 kadar hastalık türünden 51'i ekim alanlarımızda görülmektedir (Özgür, 2003). Bu hastalıklar içerisinde yaprak lekesi hastalığı etmeni *Cercospora beticola*'nın neden olduğu *Cercospora* yaprak lekesi dünyada şeker pancarının en zararlı ve ekonomik açıdan önemli kayıplara neden olan hastalığı olarak kabul edilmektedir (Weiland ve Koch, 2004; Skaracis ve ark., 2010). *Cercospora* yaprak lekesi hastalığı tanımı ilk defa Saccardo (1876) tarafından yapılmış olup, ortalama sıcaklığın 20°C'nin üstünde seyrettiği yaprakların çok sık ıslandığı sık ve çok yağış alan ılık ve nemli bölgelerde ve yağmurlama sulama uygulanan veya çiğün uzun sürdüğü ekim alanlarında büyük önem taşımaktadır (Holtschulte, 2000; Özgür, 2003). Hastalık; enfeksiyon şiddetine bağlı olarak pancarın kök verimini %26, şeker varlığını %13, artırılmış şeker varlığını %18 ve şeker verimini %55'e varan oranlarda düşürmekte, fabrikasyonu olumsuz yönde etkileyen potasyum (K), sodyum (Na) ve alfa amino azot (α -N) içeriğini ise sırasıyla %6, %25 ve %40'a varan oranlarda artırmaktadır (Özgür, 2003; Kaya, 2012).

Şeker pancarı yaprak leke hastalığı 2010 yılında İç Anadolu Bölgesi'nde ilk defa etkili bir şekilde görülmüş ve bu bölgede faaliyet gösteren tüm fabrikaların ekim sahalarının hiç birinde mücadele yapılmayarak kök verimi ve şeker oranı düşüklüğü ile ekonomik kayıplara neden olmuştur (Adıyaman, 2010). Bölgemizde yapılan çalışmalarda Altınok (2012), *Cercospora* yaprak leke hastalığının yaygınlık oranı ve hastalık şiddeti sırasıyla %80 ve %45 oranlarıyla en yüksek Sarioğlan ilçesinde olduğunu, bu ilçeyi Merkez, Develi ve Bünyan ilçelerinin izlediğini, en düşük hastalık yaygınlık oranı ve şiddetinin ise sırasıyla ortalama %65 ve %35 oranlarıyla Yeşilhisar ilçesinde saptadığını, Ulu (2012) Kayseri Merkez (Kocasinan ve Melikgazi) ile Develi, Pınarbaşı, Tomarza, Yahyalı ve Yeşilhisar ilçelerinde *Cercospora* yaprak leke hastalığının bulunuş oranını %24,44 olarak tespit ettiğini bildirmişlerdir.

Bu çalışma; bölgemizde varlığı ortaya konan ve şeker pancarının en yaygın ve zararlı hastalığı olan şeker pancarı yaprak leke hastalığına (*Cercospora beticola* Sacc.) sahada çalışan teknik personelimizin ve üreticilerimizin dikkatini çekmek amacı ile derlenmiştir.

2. COĞRAFİ DAĞILIMI

Nemli ve sıcak şeker pancarı ekim alanlarında daha çok görülen bir hastalıktır. Bu hastalık Yunanistan, İtalya, Türkiye ve İspanya'da şiddetli seyrederken, Fas, Fransa, Güney Almanya, Avusturya, Macaristan, Romanya, Yugoslavya, Makedonya, Bulgaristan, Ukrayna, Rusya, İran, Pakistan, Hindistan, Çin ve USA'da daha hafif geçmektedir (Özgür, 2003). Ülkemizde Marmara, Trakya ve Geçit bölgelerinde (Alpullu, Susurluk Adapazarı, Kastamonu, Çarşamba, Turhal ve Amasya Şeker Fabrikaları ekim sahalarında) hastalık yaygın olarak görülmektedir (Adıyaman, 1998; Özgür, 2003).

Şekil 4.1 *Cercospora Beticola*'nın konidiofor ve konidiumları. A ve B konidioforların üstten görünüşü, C, D ışık mikroskopundaki görünüşleri (Weiland ve Koch 2004).

Hastalığın 2010 yılında itibaren İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan şeker fabrikalarının (Konya, Kayseri vb.) ekim sahasında da görüldüğü bildirilmiştir (Adıyaman, 2010; Ulu, 2012; Altınok, 2012).

3. EKONOMİK ÖNEMİ

Cercospora yaprak leke hastalığı verim ve kalite kaybı açısından, şeker pancarının dünyadaki en tahripkar hastalığı olarak kabul edilmektedir (Weiland ve Koch, 2004). Hastalık nedeniyle bitki yaprakları yaz ortasından itibaren sürekli ölmekte ve asimilasyon alanı sürekli kayba uğramakta ve bitki yeni yapraklar sürerek üretilen şekeri sürekli yaprak oluşumunda kullanmaktadır (Adıyaman, 1998; Özgür, 2003; Kaya, 2012). Hastalığın şiddetine göre pancar kök verimi %26, şeker varlığını %13, artırılmış şeker varlığını %18 ve şeker verimini %55'e varan oranlarda azalmaktadır (Özgür, 1995; Özgür, 2003; Kaya, 2012). *Cercospora Beticola* şeker pancarının kök verimi ve şeker varlığını düşürmesinin yanı sıra, fabrikasyonu olumsuz yönde etkileyen sodyum,

potasyum ve bazı azot formlarında artışa da neden olmaktadır (Kaya, 2011).

4. TANIMI VE BİYOLOJİSİ

Hastalık etmeni Fungi aleminde, Ascomycota şubesi, Dothideomycetes sınıfı, Capnodiales takımı, Mycosphaerellaceae familyasında yer alan *Cercospora Beticola* Saccardo mantaridir. (Anonim, 2015a). İlk defa Saccardo (1876) tarafından tanımlanmıştır.

Cercospora Beticola etmeni eşeyli dönemi bilinmeyen ipliğimsi imperfect bir fungustur. Bu fungus çok hücreli ipliğimsi, 200 µm uzunluğa kadar olan konidiler oluşturmaktadır. Konidioforlar seyrek bölmeli, dallanmasız, açık kahverengi, konidiler şeffaf, uca doğru daralan tipte, çok bölmeli, 2,5-4,0 µm genişlikte, 50-200 µm uzunluktadır (Şekil 4.1). Hastalık etmeni kültürlerde koyu gri renkte koloniler oluşturmaktadır (Özeren, 2009).

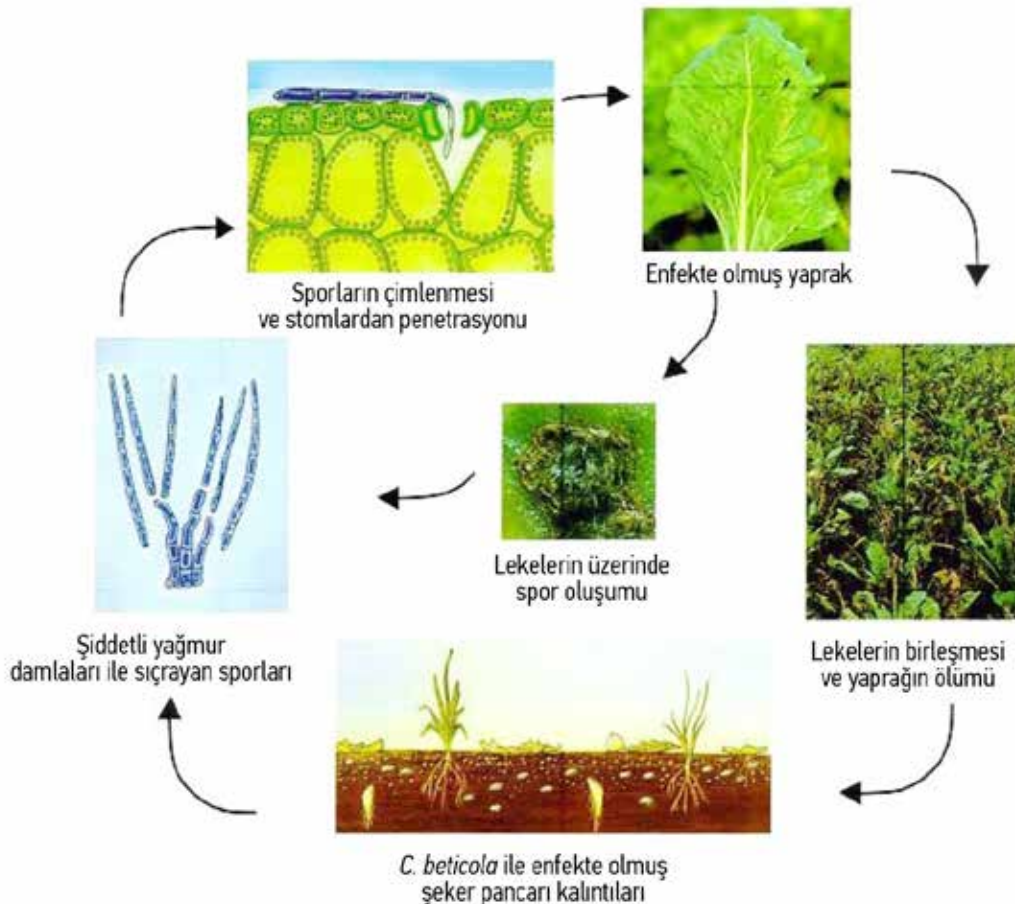
Cercospora Beticola 10-35°C arasındaki sıcaklıklarda aktiftir. *Cercospora Beticola* konidilerinin çimlenmesi, sıcaklığın 15-23°C arasında seyrettiği ve nisbi nemin %60'ın üzerinde olduğu koşullarda başlamaktadır (Khan ve Khan, 2009). Mantar sporlarının yapraklarda çimlenip stomalardan içeri girmesi ve enfeksiyonun başlaması için nispi nemin %95-100 ve optimum sıcaklığın gündüz 25-27°C'de olması gerekmektedir (Özgür, 2003). Şiddetli epidemiler sıcaklığın 20 - 35°C arası, nispi hava neminin % 95-100 olduğu ve 9-12 saat sürdüğü durumlarda gerçekleşmektedir (Mische, 1960; Özgür, 2003). *C. Beticola*'nın yaşam döngüsü Şekil 4.2'de verilmiştir. Hasat sonrası toprağa karışan bulaşık bitki artıklarındaki hiflerin sıkı bir şekilde bir araya gelmesi ile oluşan stromalar, uzun yıllar toprakta canlı kalabilmekte ve uygun iklim koşullarında çimlenerek küme şeklinde konidioforları ve konidileri oluşturarak primer enfeksiyonlara neden olabilmektedir (Altınok, 2012).

5. BELİRTİLERİ VE ZARARI

Cercospora Beticola'nın konidileri hastalıklı bitki artıklarında 1-4 ay süreyle canlı kalırken, pseudostromalar 1-2 yıl

hayatta kalabilmekte ve primer inokulum kaynağını oluşturmaktadır (Kaya, 2012). Sporların yayılması şiddetli yağmur damlalarının sıçratmasıyla ve rüzgârla gerçekleşmektedir. Yapraklar üzerindeki sporlar mevsimin sıcaklık ve nispi hava nemi seyrine bağlı olarak en erken mayıs ayının sonuna doğru çimlenmekte ve alt yüzeydeki stomalardan içeri girip parankima dokusunda yerleşerek gelişmesini sürdürmektedir (Özgür, 2003).

Yapraklarda hastalığın ilk belirtisi 5-14 (-21) gün süren inkubasyon süresinin sonunda en erken mayıs sonu haziran başından önce pancarın yaşı dış yapraklarının üzerinde görülmektedir. Yapraklarda orta alanı gri, açık kahve renkli ve çevresi kırmızımsı mor, kırmızımsı kahve rengi veya koyu kahve renkli dar veya geniş belirgin bir dış kenar ile kuşatılmış 2-3 mm çapında küçük lekeler oluşmaya başlamaktadır. Rutubetli ortamlarda özellikle yaprağın alt yüzeyinde, lekelerin ortasında küçük siyah noktalar (Konidiophorlar) oluşmaktadır. Hastalık belirtileri ilk önce tarlanın değişik yerlerinde birkaç bitkinin yapraklarında görülmekte ve hastalığın tarlanın tamamına yayılmasında önemli rol oynamaktadır. Yapraklardaki lekeler hastalığın artan baskısıyla kısa zamanda çoğalıp birleşmekte ve sonunda yaprağın kuruyarak ölmesine neden olmaktadır.

Şekil 4. 2. Şeker Pancarı yaprak lekesi etmeni *C. Beticola*'nın yaşam döngüsü (Esmer, 2009).

Şekil 5. 1. *Cercospora Beticola*'nın şeker pancarı yapraklarında oluşturduğu lekeler (Anonim, 2015).

Şiddetli epidemilerde şeker pancarları yapraklarının tamamını kaybetmektedir. Bitkiler bu durumda yeniden yaprak sürmekte (parlak ve yumuşak) ve bu nedenle yumrunun boyun kısmı uzamaktadır (Yukarıya doğru konik bir şekilde) (Şekil 5.1.) (Adıyaman, 1998; Özgür, 2003).

Cercospora'da, görünüm bakımından ve şeklen dört değişik yaprak lekesi tipi ayırt edilmektedir. Bunlar: Tip 1: Kırmızımsı-kahverengi belirgin dış kenar ve gri-açık kahverengi orta alandan oluşan yaprak lekesi (Ana tip), Tip 2: Açık kahverengi dar dış kenar ve açık kahverengi orta alandan oluşan, tamamı açık kahverengi yaprak lekesi, Tip 3: Açık kahverengi geniş dış kenar ve grimsi-gümüşü orta alandan oluşan yaprak lekesi ve Tip 4: Kahverengi geniş dış kenar ve üzerinde iç içe geçmiş kahverengi merkezi halkalar bulunan açık kahverengi orta alandan oluşan yaprak lekesidir (Özgür, 2003).

6. KONUKÇULARI

Cercospora Beticola Sacc. şeker pancarı dışında tüm diğer Beta sp. türleri, ıspanak, *Chenopodium* sp. (Sirken), *Atriplex* sp. (Karapazı), *Amaranthus* sp. (Horozibiği) ve *Plantago* sp. (Sinir otu) gibi yabancı ot türlerinde de hastalık yapmaktadır (Özgür, 2003).

7. MÜCADELESİ

Kültürel Önlemler

Hastalığın mücadelesinde, temiz ve sertifikalı tohum kullanımı, bulaşık bitki artıklarının derin toprak işlemesi ile toprağa karıştırılması, konukçu dışı bitkilerle münavebe uygulanması, yabancı ot kontrolü ve hastalığın epidemik olduğu yerlerde tolerant çeşitlerin (*Begonia*, *Dozer*, *Grinta*, *Silenta*, *Rodeo*, *Mohican*, *Lizard* vs.) fungusit uygulamaları ile destekli kullanılması kültürel önlemler olarak tavsiye edilmektedir (Özgür, 2003; Altınok, 2012).

Şeker pancarı çeşitlerinde *Cercospora* yaprak lekesi hastalığına karşı mutlak dayanıklılık bulunmamaktadır. Bunun nedeni patojenin sık sık genetik değişikliğe uğramasıdır. Bugüne kadar, patojenin 3 farklı fizyolojik ırkı tespit edilmiştir. Hastalıkla mücadelede kullanılan dayanıklı çeşitlerin oluşturulabilmesi için patojenin genetik farklılığının bilinmesi ve patotiplerinin belirlenmesi gerekmektedir (Esmer, 2009).

Kimyasal Mücadele

Cercospora kontrolünde genel strateji, fungusun biyolojik ırklarının kullanılan ilaç etkili maddelerine herhangi bir

% 50 Carbendazim	40 g / da	14 gün
% 50 Tebuconazole + % 25 Trifloxystrobin	25 g/da	-
% 70 Thiophanate methyl	40 g / 100 l su	21 gün
% 75 Chlorothalonil	200 gr / da	-
% 80 Maneb	250 g / 100 l su	28 gün
125 g/l Epoxiconazole + 125 g/l Carbendazim	40 ml / da	28 gün
125 g/l Epoxiconazole + 125 g/l Carbendazim	40 ml / da	30 gün
125 g/l Flutriafol	50 ml / da	35 gün
125 g/l Tetraconazole	75 ml / da	14 gün
150 g/l Difenconazole + 150 g/l Propiconazole	30 ml / da	21 gün
250 g/l Difenconazole	30 ml / da	14 gün
250 g/l Fenpropimorph + 84 g/l Epoxiconazole	75 ml/da	28 gün
250 g/l Flutriafol	25 ml / da	35 gün
310 g/l Thiophanate-methyl + 187 g/l Epoxiconazole	40 ml / da	28 gün
310 g/l Thiophanate-methyl + 187 g/l Epoxiconazole	50 ml/da	28 gün
400 g/l Flusilazole	20 ml / da	28 gün
400 g/l Prochloraz + 90 g/l Propiconazole	125ml/da	35 gün
400 g/l Prochloraz + 90 g/l Propiconazole	125ml/da	42 gün
500 g/l Chlorothalonil	300 ml / da	3 gün

Çizelge 7.1. *Cercospora Beticola*'nın kimyasal mücadelesinde kullanılabilecek bazı fungusitlerin etkili madde, doz ve bekleme süreleri (Anonim, 2015)

dayanıklılık oluşturmada, hastalığın enfeksiyon ve sporulasyonunun durdurulmasıdır. Bu amaçla, kontak ve sistemik etkili ilaçlar, ilaçlamalarda sırayla değiştirilmekte ve hazırlanan farklı karışımlarda birlikte uygulanmaktadır. İlaçlama zamanının tespitinde 2 zarar eşiği kullanılmaktadır. Birinci zarar eşiğinde erken uyarı bitkisi olarak ekilen yem pancarında bitkilerin %5'inde en az 10'ar *Cercospora* lekesi görüldüğünde, ikinci zarar eşiğinde yetiştirilen şeker pancarında tarlanın köşegen çizgisi üzerinde rastgele alınan bitkilerin veya yaşlı yaprakların %5'inde en az birer *Cercospora* lekesi görüldüğünde ilaçlama yapılmaktadır (Özgür, 2003). Ayrıca; hastalıkla iklim koşulları arasındaki önemli ilişkiden dolayı hastalığın başlangıcını önceden tahmin eden uyarı modellerinin kullanılması mücadelede başarı sağlayan bir diğer konudur. Bu alanda biri Shane ve Teng (1985) tarafından günlük enfeksiyon değerlerini hesaplayarak, diğeri Bleiholder ve Weltzien (1971) tarafından inkübasyon ve sporulasyon değerlendirmeleri üzerinden risk hesabı yaparak hastalığı

tahmin eden iki model geliştirilmiştir. Böylece fungusitlerin, *Cercospora* enfeksiyonlarını önceden tahmin eden uyarı modelleriyle birlikte uygun zamanda kullanılması hastalığın kontrolünde başarı sağlamaktadır. (Altınok, 2012).

Cercospora yaprak lekesi mücadelesinde kullanılabilecek fungusitlerin etkili madde ve önerilen dozları Çizelge 7.1'de verilmiştir. *C. Beticola* Sacc. sistemik ve koruyucu etkili fungusitlere karşı çoklu dayanıklılık geliştirdiği için ilaçlamalarda etki mekanizması farklı ilaçlar kombineli olarak kullanılmalı ve aynı gruptan ilaçlara sezon içerisinde üçten fazla yer verilmemelidir (Özgür, 2003; Çolak, 2008).

Biyolojik Savaşım

Biyolojik savaşım, bir üründe veya ekosistemde bir organizmanın popülasyonunu ve zararlı etkilerini düşürmek için yararlı organizmaların kullanılmasıdır.

Früktozdan zengin diyet farelerde zaten metabolik sendrom oluşturmada bir model olarak kullanılmaktadır. Yani früktozdan zengin beslenmenin metabolik sendrom, insülin fazlası ve hipertansiyona neden olduğu bilinmektedir.

Biyolojik savaşım, sayılı hastalıklara karşı etkili olmaları, etkilerinin düşük olması ve kimyasallara kıyasla uygulama zorlukları gibi nedenlerle ticari tarım sistemlerinde yaygın olarak kullanılmamaktadır. Buna rağmen, insan ve çevre sağlığı açısından kimyasallara uygulanan fazla sayıda düzenleme ve kısıtlamalar ile dayanıklılık yönetiminde kimyasal fungusitlere alternatif olabilmesi nedeniyle biyolojik savaşım giderek uygulanabilir cazip bir yöntem olmaktadır. Şeker pancarında Cercospora yaprak lekesi hastalığı ile mücadelede fungusit kullanımı ve dayanıklı çeşit yetiştirilmesi en çok ele alınan savaşım yöntemleridir. Ancak bu patojenin çok yaygın olarak görülen genetik değişkenliği nedeniyle çeşitlerin dayanıklılığı çok çabuk kırılmakta, kullanılan ilaçlara karşı da çok çabuk dayanıklılık oluşmaktadır. Bu olumsuzlukları yenmek için biyolojik mücadele alternatifi üzerinde durulmaya başlanmıştır. Bu amaçla ABD’de Cercospora yaprak lekesine karşı bazı Bacillus türlerinin etkileri araştırılarak ümitvar sonuçlar elde edilmiş fakat ticari preparat olarak henüz kullanıma sunulmamıştır (Özeren, 2009).

Ülkemizde Özeren (2009), yapmış olduğu çalışmada 14 Bacillus izolatı ve 11 Pseudomonas izolatını kontrollü koşullarda tohumlara uygulanmış, Bacillus izolatlarının tohum uygulamalarının bitkilerde bağışıklığı artırmadığını, Pseudomonas izolatlarının hastalığı önleme bakımından etkilerinin Bacillus izolatlarına nazaran biraz daha yüksek olduğunu ancak uygulamalar arasındaki varyasyonun çokluğu nedeniyle etkinliklerin istatistiksel olarak önemli olmadığı saptamıştır.

8. SONUÇ

Cercospora yaprak lekesi hastalığı tanımı ilk defa Saccardo (1876) tarafından yapılmıştır. Ortalama sıcaklığın 20°C’nin üstünde seyrettiği yaprakların çok sık ıslandığı sık ve çok

yağış alan ılık ve nemli bölgelerde ve yağmurlama sulama uygulanan veya çığın uzun sürdüğü ekim alanlarında büyük önem taşımakta verim ve kalite kaybı açısından, şeker pancarının dünyadaki en tahripkar hastalığı olarak kabul edilmektedir (Holtshulte, 2000; Özgür, 2003; Weiland ve Koch, 2004). Hastalığın şiddetine göre pancar kök verimi %1-26, şeker varlığı %3-13 arasında azalmaktadır (Özgür, 1995; Özgür, 2003). Şeker pancarında Cercospora yaprak lekesi hastalığı ile mücadelede kültürel önlemler, fungusit kullanımı ve dayanıklı çeşit yetiştirilmesi en çok ele alınan savaşım yöntemleridir. Ancak bu patojenin çok yaygın olarak görülen genetik değişkenliği nedeniyle çeşitlerin dayanıklılığı çok çabuk kırılmakta, kullanılan ilaçlara karşı da çok çabuk dayanıklılık oluşmaktadır. Bunun için ilaçlamalarda etki mekanizması farklı ilaçlar kombineli olarak kullanılmalı ve aynı gruptan ilaçlara sezon içerisinde üçten fazla yer verilmemelidir (Özgür, 2003; Çolak, 2008). Ayrıca; hastalıkla iklim koşulları arasındaki önemli ilişkiden dolayı hastalığın başlangıcını önceden tahmin eden uyarı modellerinin kullanılması mücadelede başarı sağlayan bir diğer konudur.

Kayseri ili Merkez ve ilçelerinde (Develi, Sarioğlan, Bünyan, Yeşilhisar) şeker pancarı yetiştiriciliği yapılan alanlarda, Cercospora yaprak leke hastalığının %24 - %80 arasında yaygınlık oranına sahip olduğu belirlenmiştir (Altınok, 2012; Ulu, 2012). Hastalığın yaygın olduğu ilçelerdeki (Kocasinan, Melikgazi, Develi, Sarioğlan, Bünyan, Yeşilhisar) çiftçilere bu hastalığın kontrolündeki kültürel önlemler (dengeli gübreleme, uygun sulama yöntemi, toleran çeşit kullanımı) ve kimyasal savaşımında kullanılacak fungusitlerin seçimi ile ilgili eğitim çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Ayrıca C. Beticola’nın yaygınlık oranının yüksek olduğu ilçelerde yem pancarı yetiştirilerek hastalık seyri takip edilmeli veya hastalık enfeksiyonunu önceden tahmin eden uyarı modelleri kurularak mücadele konusunda çiftçiler önceden uyarılmalıdır.

9. KAYNAKLAR

1. Adıyaman, M., 2010. Şeker Pancarında Şeker Birikimini Etkileyen Faktörler. Teknik Bülten No:11, Ankara, 2s.
2. Adıyaman, M., 1998. Şeker Pancarı Hastalık ve Zararlıları. Ses Europe B.V., Ankara, 63s.
3. Altınok, H., 2012. Kayseri İli Şeker Pancarı Ekim Alanlarında Cercospora Yaprak Leke Hastalığının Yaygınlığı Ve Şiddetinin Belirlenmesi. Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Derim Dergisi, 29 (2):33-45.
4. Anonim, 2015. https://en.wikipedia.org/wiki/Cercospora_beticola (Erişim: 14.09.2015)
5. Anonim, 2015a. https://en.wikipedia.org/wiki/Cercospora_beticola (Erişim:14.09.2015)
6. Anonim,2015b.<http://www.ianrpubs.unl.edu/epublic/live/g1753/build/#target2> (Erişim:15.09.2015)
7. Çolak, A., 2008. Türkiye’de Şeker Pancarı Yaprak Lekesi Etmeni Cercospora beticola’ya Karşı Kullanılan Fungisitlerde Dayanıklılık Oluşumunun Belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bitki Koruma Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 99s.
8. Elliot, M.C., Weston, G.D., 1993. Biology and physiology of sugar-beet plant. In The sugar beet crop: science into practice. Eds. DA Cooke and RK Scott. Chapman and Hall, London.pp 37-66.
9. Esmer, E. B., 2009. Şeker Pancarlarında Yaprak Lekesine Neden Olan Cercospora Beticola’nın Klasik ve Moleküler Yöntemlerle Patotiplerinin Belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bitki Koruma Anabilim Dalı Doktora Tezi, 52s.
10. FAO, 2013. (<http://faostat3.fao.org/browse/Q/QC/E>) (Erişim:14.09.2015)
11. Holtschulte, B., 2000. Cercospora Beticola worldwide distribution and incidence. In Cercospora Beticola Sacc. Biology and agronomic influence and control measures in sugar beet. Advances in sugar beet research, Vol 2; 5-16.
12. Kaya, R., 2011. Şeker Pancarı Hastalıkları ve Mücadelesi. Şeker Enstitüsü Seminer Notları, 25s.
13. Kaya, R., 2012. Şeker Pancarında Cercospora Yaprak Lekesi (Cercospora Beticola Sacc.) Hastalığı ve Mücadele Stratejisi. I. Uluslararası Şeker Pancarı Sempozyumu, Kayseri.
14. Khan, J., Qi, A., Khan, M. F. R., 2009. Fluctuations in Number of Cercospora Beticola Conidia in Relationship to Environment and Disease Severity in Sugar Beet. Phytopathology., 99: 796-801.
15. Mische, W., 1960. Untersuchungen über den Einfluß des Bestandsklimas auf die Entwicklung der Rüben- Blattfleckenkrankheit (Cercospora Beticola) im. Hinblick auf die Einrichtung eines Warn-dienstes. Bayerisches landwirtschaftliches jahrbuch 37:197-227.
16. Özeren, P., 2009. Şeker Pancarı Yaprak Lekesi Etmeni Cercospora Beticola’nın Biyolojik Savaşımı. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bitki Koruma Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 52s.
17. Özgür, O. E., 1995. Türkiye Şeker Pancarı Hastalıkları. Türkiye Şeker Fabrikaları A. Ş. Genel Müdürlüğü, Yayın No: 218, 111s.
18. Özgür, O. E., 2003. Türkiye Şeker Pancarı Hastalıkları. Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü, Yayın No: 219, 192 s.
19. Skaracis, G.N., Pavli, O.I., Biancardi, E., 2010. Cercospora Leaf Spot Disease of Sugar Beet. Sugar Tech (September and December 2010), 12(3-4):220-228.
20. TUIK, 2014. (<http://tuikapp.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>) (Erişim:14.09.2015)
21. Ulu, O., 2012. Kayseri İli Şeker Pancarı Ekim Alanlarındaki Fitopatolojik Sorunların Tespiti Ve Tanılanması. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bitki Koruma Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 61s.
22. Weiland, J. and Koch, G., 2004. Sugar Beet Leaf Spot Disease (Cercospora beticola Sacc.). Molecular Plant Pathology, 5 (3): 157-166.

HÜZNÜN SEMBOLÜ

Ters Lale

Hüznün sembolü olarak bilinen en eski süs bitkisi 'Ters Lale', soğanlı bitkiler familyasındandır. Birçok din ve kültür için hüznün sembolü kabul edilmiş, efsanelere konu olmuştur. 19. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı topraklarına has bir çiçek olarak kalmıştır. 'Ters Lale', Anadolu coğrafyasına ait endemik bir türdür. Efsanelerde 'Ters Lale' Hristiyan rivayetlerine göre; Hz.İsa'nın çarmıha gerilişine şahit olan Hz. Meryem'in gözyaşlarının düştüğü yerde 'Ters Lale' yetişmeye başlamıştır. Müslüman söylencelerine göre Hz. Hasan ve Hüseyin'in Kerbela'da katledilişlerinden dolayı ve başka bir efsaneye göre ise Ferhat'la Şirin adlı aşık bir çiftin birbirlerine kavuşamaması nedeniyle Ters Lale'nin boynu bükük, rengi kırmızıdır. 'Ters Lale', Anadolu topraklarının gördüğü büyük acıları efsaneleriyle özetlemektedir.

Osmanlı Dönemi'nde, lale, sümbül ve nergis kadar popüler olmuştur. 20. yüzyıl başlarında yapılan araştırmalar ve ilerleyen bitki yetiştiriciliği sonucu türleri çoğalmıştır. Bugün Ters Lalenin dünya üzerinde bilinen 165 türü ve tür alt kategorisi bulunmaktadır.

Nazlı Çiçek Ters Lale Nasıl Yetiştir?

Üretim alanı 1000 – 3000 metre yükseklikte olmalıdır; ancak düşük rakımlı alanlarda da sıcaklık kontrolü sağlanabildiği sürece üretim yapılabilir. Toprağı bol güneş görmelidir ve su tutmamalıdır. Bunun için yüksekte akışı sağlayan meyilli arazi gerekir. 'Ters Lale', humuslu ve kumlu toprakları sever.

Kaynakça: Kültür ve Turizm Bakanlığı

PÜLVERİZASYON TEKNİĞİNİN ÖNEMİ

Kimyasal ilaçlarla yapılan mücadelenin toprak ve su kaynaklarının, çevrenin ve insan dahil tüm canlıların zehirlenmesine ve uzun yıllar süren kalıcı zararlı etkilere neden olduğu bilinmektedir. Bu açıdan kimyasal uygulamaların diğer tarımsal girdi uygulamalarından çok daha önemli olduğu ve çok dikkatli şekilde, eğitim almış kişilerce, teknik ve teknolojik olarak uygun özellikler taşıyan alet ve makinalarla yapılması şarttır. Özellikle bu aletlerin kalibrasyonlarının bilinçli bir şekilde yapılması, kullanılan kimyasalların tehlikeli özelliklerinin en aza indirilmesi, uygun dozda ilaç miktarının ayarlanması ve çevreye en az zararın verilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Dünya nüfusunun düzenli bir şekilde arttığı, buna karşılık yeni yerleşim yerlerinin açılması, yolların yapılması, fab-

rikaların kurulması hatta erozyon gibi sebeplerle mevcut tarım alanlarının istenen oranlarda artırılamadığı dikkate alınırsa, artan nüfusun beslenebilmesi için gıda üretiminin artırılmasının önemi daha iyi anlaşılmaktadır. Bunun için de modern tarım tekniklerinin kullanılması zorunluluğu vardır.

Geniş tarım alanlarının işlenmesi ve bu alanda çağımız tarımının gerektirdiği mücadelenin yapılabilmesi ancak modern tarımsal mekanizasyon teknikleri ile mümkün olabilmektedir. Bitki veriminin artırılmasında iklim şartları, toprak verimliliği, tohum kalitesi, gübreleme ve sulama büyük önem arz etmekte, ancak hastalık ve zararlılara karşı zirai mücadelenin uygun yapılamaması, tüm çalışmaların boşa gitmesine sebep olabilmektedir.

“İnsanlar ektiklerini değil, hastalık, zararlı ve yabancı otlardan arta kalanları hasat eder” sözü bu gerçeği ifade etmektedir.

Zirai mücadelede pestisit uygulamaları önemli bir yer tutmaktadır. Pestisit uygulamaları ekonomik, etkili ve ekolojik olmalıdır. Zirai mücadele alet-makinaları pestisitlerin fiziksel, kimyasal ve biyolojik etkinliğini artırmalıdır. İstenen çapta damlaların oluşması, hedefe ulaştırılması ve hedefe dağılımı, yapılan mücadelenin anahtardır.

Günümüz tarımsal mücadele uygulamalarında kullanılan alet ve makinaların, bilinçli ve gerekli düzeyde kullanılmalarını sağlamak için denetim altında tutulmaları gerekmektedir.

Tarımsal mücadele alet ve makinalarının ruhsatlandırılması, 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu ve buna bağlı olarak 28 Haziran 2000/24093 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Zirai Mücadele Alet ve Makinaları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre yapılmaktadır. Ruhsatın geçerlilik süresi 5 yıldır. Türkiye’de imalatı yapılan ya da yurt dışından ithal edilen her türlü tarımsal mücadele alet ve makinasının 6968 sayılı kanun gereğince Bakanlığımızca ruhsatlandırılması zorunludur.

Tarımsal mücadele alet ve makinalarının ruhsatlandırılması için hazırlanan deney raporlarında aranan ve iyi bir mücadele makinasında olması gereken başlıca özellikler aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir:

- 1- Pülverizasyon, homojen olmalı ve ayarlanan durumunu ilaçlama süresince korumalıdır.
- 2- İlaçlama süresince debi ve basınç dalgalanması göstermemelidir.
- 3- İlaç püskürtme sistemleri kolayca ayarlanabilmelidir.
- 4- Kullanım anında veya doldurma ve boşaltma sırasında sızdırma ve damlatma yapmamalıdır.
- 5- Çevre kirliliğine neden olmamalıdır.
- 6- Alet-makinanın karıştırıcısı, fonksiyonlarını yerine getirebilmelidir.
- 7- Alet-makinanın temizliği kolayca yapılabilmelidir.
- 8- Sistem fazlası oluşan debi, depoya kolayca geri gönderilebilmelidir.
- 9- Depo seviye göstergeleri görünür yerde olmalı ve kullanılan ölçü aletlerinin doğruluğu rahatça kontrol edilebilmelidir.
- 10- Alet-makinanın gerekli organlarında süzgeçler olmalı, büyük kapasiteli depolarda depo doldurucusu bulunmalıdır.
- 11- Alet-makinanın üzerinde tanıtıcı teknik bilgilerle, imal yılı, seri no, ruhsat tarihi ve firma bilgileri yer almalıdır.
- 12- Sağlam ve dayanıklı olmasını sağlayıcı kaliteli malzemelerden imal edilmelidir.
- 13- 1000 litre ve üzerinde depo kapasitesine sahip pülverizatörlerde dalgakıran bulunmalıdır.

Mehmet TÜRKOĞLU
TMM Bölüm Şefi

Rakamlarla Şeker Pancarı

BAZI ÜLKELERDE ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ (1000 ton)

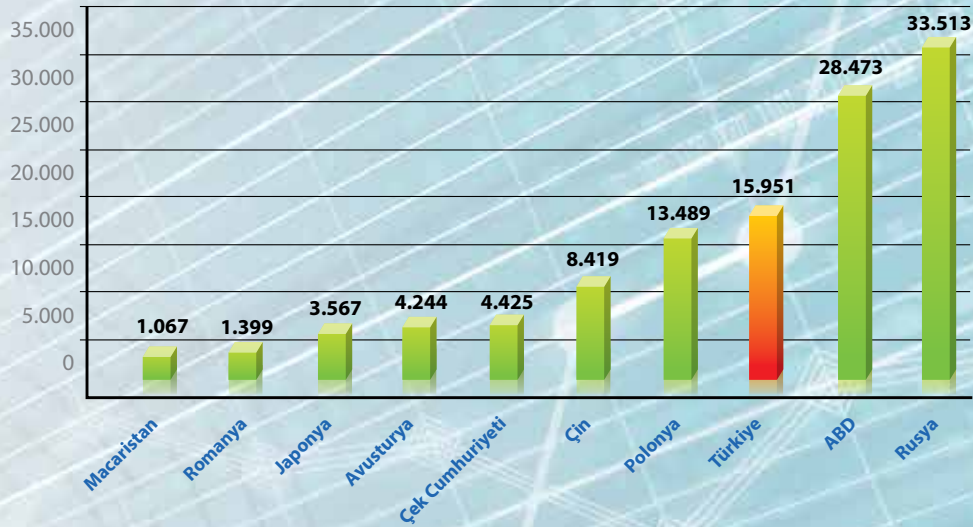
ÜLKELER	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
ABD	26.779	29.061	31.955	29.767	29.745	28.473
Avusturya	2.346	3.131	3.133	3.115	3.466	4.244
Çek Cumhuriyeti	2.832	2.919	3.868	3.744	3.744	4.425
Çin	9.500	9.296	11.469	12.056	9.260	8.419
Japonya	3.649	3.090	3.758	3.435	3.435	3.567
Macaristan	731	846	770	950	991	1.067
Polonya	9.855	9.960	12.350	10.591	11.234	13.489
Romanya	817	838	661	720	1.029	1.399
Rusya	24.892	22.255	47.643	45.057	39.321	33.513
Türkiye(*)	17.274	17.464	15.680	16.506	16.632	15.951
Dünya	229.490	228.747	269.825	250.191	250.191	250.191

FAOSTAT Agriculture Data

(*) T.Ş.F.A.Ş./Pankobirlik (Bedeli Ödenen)

ÜLKELER	2014/15
Macaristan	1.067
Romanya	1.399
Japonya	3.567
Avusturya	4.244
Çek Cumhuriyeti	4.425
Çin	8.419
Polonya	13.489
Türkiye	15.951
ABD	28.473
Rusya	33.513
Dünya	250.191

BAZI ÜLKELERDE
ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ (1000 ton)

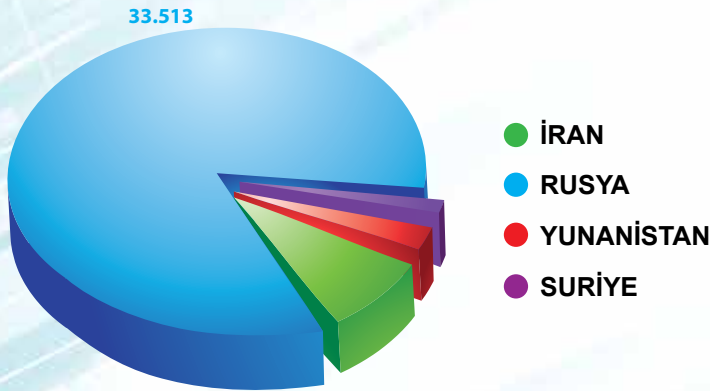
KOMŞU ÜLKELERDE ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ (1000 ton)

ÜLKELER	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Bulgaristan	0	0	0	0	0	0
Irak	18	15	15	16	17	15
İran	2.041	4.096	4.150	4.185	3.467	3.310
Rusya	24.892	22.255	47.643	45.057	39.321	33.513
Suriye	732	1.493	1.028	1.000	317	65
Yunanistan	1.467	761	434	335	452	525

FAOSTAT Agriculture Data

KOMŞU ÜLKELERDE ŞEKER PANCARI EKİM ALANLARI (1000 Ha)

ÜLKELER	2014/15
Irak	15
İran	3.310
Rusya	33.513
Suriye	65
Yunanistan	525

AB ÜLKELERİNDE ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ (1000 ton)

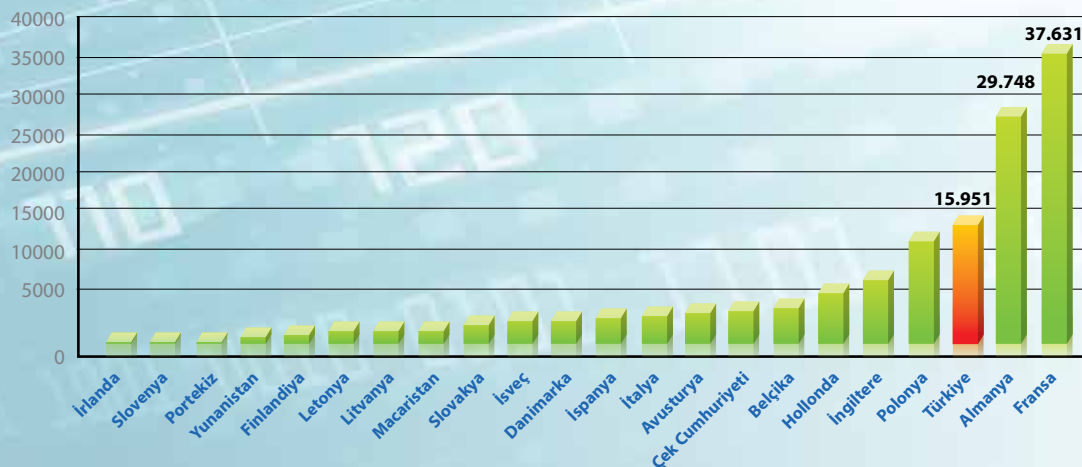
ÜLKELER	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Avusturya	2.346	3.131	3.133	3.115	3.466	4.244
Almanya	25.919	22.441	27.891	27.687	22.829	29.748
Belçika	4.670	4.359	5.438	4.429	4.809	4.791
Danimarka	2.500	2.272	2.772	2.649	1.994	2.266
Finlandiya	560	541	410	399	480	626
Fransa	16.253	21.108	33.688	33.614	33.614	37.631
Hollanda	5.733	5.272	5.728	5.727	5.727	6.821
İngiltere	6.830	6.130	7.291	8.000	8.000	8.430
İrlanda	0	0	0	0	0	0
İspanya	3.610	3.336	4.189	3.482	2.469	3.608
İtalya	3.308	3.550	3.548	2.492	2.159	3.784
İsveç	2.350	1.924	2.493	2.178	2.326	2.056
Portekiz	0	0	8	8	10	13
Yunanistan	1.467	761	324	648	452	525
Çek Cumhuriyeti	2.832	2.919	3.899	3.869	3.744	4.425
Letonya	495	707	995	967	967	967
Litvanya	0	0	0	0	0	1.014
Macaristan	731	846	770	950	991	1.067
Polonya	9.855	9.960	12.350	10.591	11.234	13.489
Slovenya	0	0	0	0	0	0
Slovakya	751	1.019	1.161	894	1.145	1.550
Türkiye(*)	17.274	17.464	15.680	16.506	16.489	15.951
Türkiye'nin Yeri	2	3	3	3	3	3

(**) FAOSTAT Agriculture Data

(*) T.Ş.F.A.Ş./Pankobirlik (Bedeli Ödenen)

ÜLKELER	2014/15
İrlanda	0
Slovenya	0
Portekiz	13
Yunanistan	525
Finlandiya	626
Letonya	967
Litvanya	1.014
Macaristan	1.067
Slovakya	1.550
İsveç	2.056
Danimarka	2.266
İspanya	3.608
İtalya	3.784
Avusturya	4.244
Çek Cumhuriyeti	4.425
Belçika	4.791
Hollanda	6.821
İngiltere	8.430
Polonya	13.489
Türkiye	15.951
Almanya	29.748
Fransa	37.631

AB ÜLKELERİNDE ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ (1000 ton)

TARİHİN EN ESKİ EL İŞÇİLİKLERİNDEN BİRİ

BAKIRCILIK SANATI

Tarih öncesi devirlerde keşfedilen bakır, alet ve silah yapımında kullanılan ilk maden olarak bilinmektedir.

Yapılan arkeolojik kazılar dünyanın ilk madenciliğinin 10 bin yıl önce Anadolu'nun Çayönü'nde başladığını göstermektedir. Aritılan maddelerin başında gelen bakır, doğada yaygın olarak bulunmaktadır. M.Ö. 7. bin yılda Çatalhöyük'te ilk arıtma işlemleri yapılmıştır.

Madenin ısıtılarak yumuşatılması ve işlenebilir hale getirilmesi ilk defa Anadolu insanı tarafından yapılmıştır. Çayönü, Çatalhöyük ve Suberde kazılarında M.Ö. 7. bin yıla ait iğne, bız, kanca

gibi küçük aletler ve bazı süs eşyaları bulunmuştur. Bakırcılık-taki en eski dövme tekniğini yansıtan alet ve süs eşyalarının üzerindeki işlemlerin, sapsız bir çekiçle dövülmesi sonucu ortaya çıktığı anlaşılmıştır. Madencilik sanatında ana tekniklerden biri olan döküm ise M.Ö. 5. bin yılında keşfedilmiştir. Eritilmiş madenlerin istenilen şekilde hazırlanmış kalıplara dökülmesi ve dondurulması sonucunda birçok gereç elde edilmiştir. M.Ö. 4. bin yılının sonlarında bakıra kalay madeni karıştırılarak tunç alaşım elde edilmiştir. Çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan Anadolu toprakları üzerinde, günümüze kadar kalmış çok sayıdaki eserden maden sanatının icra edildiği atölyeler olduğu anlaşılmaktadır.

Sanatın her dalında olduğu gibi madden sanatında da Selçuklular işleme tekniklerini başarıyla uygulamıştır. Pirinç alaşımları büyük ölçülerde kullanmaları, İslam maden sanatına getirdikleri en önemli yenilik olarak kabul edilmektedir. Selçuklular döneminde Konya, Mardin, Diyarbakır, Hasankeyf, Siirt, Cizre, Harput, Erzurum ve Erzincan gelişmiş maden sanatı atölyelerinin bulunduğu başlıca şehirlerdir. Muhteşem işçilikleri ve kap formları, malzemeleri, süslemeleri ve yapım teknikleri açısından zengin bir çeşitliliği içinde barındıran eserler bırakmışlardır.

Takılar, miğferler, kapılar ve kapı süslemeleri ile yapı unsuru olarak kullanılan bakırcılık, Osmanlı'da farklı kültürlerle harmanlanmış ve yeni formlar ile yapım teknikleri bulunmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nda bakırcılığın çok yönlü bir çizgiye taşındığı görülmektedir. Bu dönemde yaygın olarak bulunan ve kullanılan bakırın, altın-civa karışımı ile kaplanması sonucu tombaklama ortaya çıkmıştır. Tombaklama sanatı, Selçuklular ile başlamış ve Osmanlılarda zirveye ulaşmıştır.

Tarihi geçmişi çok eskilere dayanan bakırcılık sanatı 1960'lı yıllara kadar önemini korumuştur ve Urfa'daki Kazancı Pazarı ve Hüseyiniye Çarşıları'ndaki dükkânlarda ustalar tarafından devam ettirilmiştir. 60'lı yıllarla birlikte alüminyum, plastik ve ileri dönemlerde çelikten üretilmiş mutfak gereçlerinin yaygınlaşması ile bu sanat yüzyıllardır gördüğü ilgiyi yitirmiş olsa dahi, günümüzde Anadolu'da geleneksel el sanatları bakır işlemeciliği devam etmektedir.

İŞ GÜVENLİĞİNDE YENİ DÖNEM

İş yeri az tehlikeli sınıfta yer alan işverenlerin iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirme mecburiyeti 1 Temmuz 2017'ye uzatıldı.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (İSG) 30/06/2012 tarihinde 28339 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01/01/2013 tarihinde yürürlüğe girmiş ve işverenlere önemli sorumluluklar yüklemiştir. Kanunun amacı; iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliğini sağlayarak, mevcut sağlık ve güvenlik şartlarını iyileştirmek suretiyle iş yerlerinde meydana gelebilecek iş

kazası ve meslek hastalıklarını önlemektir. Kanun iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi ve diğer **sağlık personeli**¹ (Hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni ve çevre sağlığı teknisyeni diplomasına sahip olan kişiler ile Bakanlıkça verilen iş yeri hemşireliği belgesine sahip kişileri ifade eder.) görevlendirilmesi yükümlülüğü için geçiş süreci öngörmüştür.

Şöyle ki;

50'den fazla çalışanı bulunan tüm iş yerlerinde 01/01/2013 tarihinde, 50'den az çalışanı bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli iş yerlerinde 01/01/2014 tarihinde başlamıştır. Kamu iş yerleri ile 50'den az çalışanı bulunan az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinin yükümlülüğü 01/07/2016 tarihinde başlaması gerekirken **01/07/2017²** tarihine ertelendi. İşverenlerin en geç bu tarih itibarıyla iş yeri/iş yerleri için **İSG-KATİP³** uygulaması üzerinden iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirmesi yapmaları gerekmektedir.

I. İŞVERENLERİN YERİNE GETİRMESİ GEREKEN YÜKÜMLÜLÜKLER

İşverenlerin İSG Kanunu ile diğer ilgili mevzuat çerçevesinde; **risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmak⁴**, acil durum planı yapmak, çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği eğitimi vermek, tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışanlara mesleki eğitim vermek, ilk yardım ve yangın eğitimleri verdirerek sertifikalandırmak, 50 ve daha fazla çalışanı olan iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturmak, **çalışan temsilcisi⁵** atanması/seçilmesi, iş güvenliği malzemelerinin temini ve kullanılması, **onaylı defter tutmak⁶**, kazan, basınçlı kaplar, elektrikli aletler, jeneratör kontrol ve belgelendirilmeleri

yapmak, ortam ölçümlerini yaptırmak (iş yerinde bulunan fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikososyal, ergonomik ve benzeri tehlike kaynaklarının neden olduğu tehlikeler ile ilgili kontrol, ölçüm, muayene, inceleme ve araştırma çalışması yapmak), iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi çalıştırılması veya ortak sağlık güvenlik birimlerinden hizmet alınması, gibi yükümlülükleri bulunmaktadır.

II. İŞVERENLERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ YERİNE GETİRME KRİTERLERİ

1) İşverenin, iş güvenliği uzmanı veya iş yeri hekimi sertifikası varsa; SGK'nın, İSG-KATİP sistemi üzerinden kendisini ataması mümkündür. (Görevlendirme yapılacak iş yerinin "e-Bildirge Yöneticisi"nin SGK kayıtlarında tanımlanmış olması ve bu kişilerin e-devlet şifreleri aracılığıyla <http://isgkatip.csgb.gov.tr> adresinden İSG-KATİP sistemine giriş yaparak, görevlendirilecek iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimini T.C. Kimlik numaraları vasıtasıyla sistem havuzundan seçmeleri gerekmektedir.) 2) İş yerinde çalışanlar arasında iş güvenliği uzmanı veya iş yeri hekimi sertifikası bulunanların İSG-KATİP üzerinden görevlendirilmesi mümkündür. Bu durumda işveren ile çalışan arasında bu görevi de kapsayan yeni bir iş sözleşmesi imzalanması gerekmektedir. 3) İşveren iş sağlığı ve güvenliği

1 Sadece, 10 ve üzeri çalışanı olan ve çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirilir. (Ek cümle: 10/9/2014-6552/16.md./6331 Sayılı Kanun Madde-6)

2 20/8/2016 tarihli ve 67458 sayılı Kanunun 71 inci maddesi ile bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "1/7/2016" ibaresi "1/7/2017" şeklinde değiştirilmiştir.

3 İSG-KATİP: İş Sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili iş ve işlemlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından kayıt, takip ve izlenmesi amacıyla kullanılan iş sağlığı ve güvenliği kayıt, takip ve izleme programını ifade eder. (20/07/2013 tarih ve 28713 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

4 İş yerinde elektrik panoları, ısıtma sistemleri, kaygan zeminler, yanıcı maddeler gibi tüm tehlike kaynakları tespit edilmelidir. Örneğin, elektrik panosundan kaynaklanan yangın riski analiz edilerek yangın çıkarmaması için hangi tedbirlerin alınması gerektiği araştırılmalıdır. Yangın tüplerinin ilgili yerlere konulması, çalışanlara yangın eğitiminin verilmesi gibi çeşitli önlemler alınmalıdır.

5 İşveren; iş yerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarını göz önünde bulundurarak dengeli dağılıma özen göstermek kaydıyla, çalışanlar arasında yapılacak seçim veya seçime belirlenmediği durumda atama yoluyla, a) 2 ile 50 arasında çalışanı bulunan iş yerlerinde 1, b) 51 ile 100 arasında çalışanı bulunan iş yerlerinde 2 çalışan temsilcisi görevlendirir. (6331 sayılı Kanun Madde: 20)

6 Onaylı Defter Nedir? İş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından yapılan tespit ve tavsiyeler ile gerekli görülen diğer hususların yazıldığı, seri numaralı ve sayfaları bir asil iki kopya şeklinde düzenlenmiş her iş yeri için tek/ayrı olan defterdir. Onaylı defter kim onaylar? Onaylı defter iş yerinin bağlı bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri, Genel Müdürlük veya Noterce her sayfası mühürlenmek suretiyle onaylanır. Onaylı defter kimleri ilgilendirmektedir? 6331 sayılı İSG Kanunu kapsamında yer alan iş yerlerini, bu kanun hükmündeki tüm "iş yeri hekimlerini", "iş güvenliği uzmanlarını" ve "işverenleri" ilgilendirmektedir. Onaylı defter ne işe yarar kimler tarafından imzalanır? Onaylı defter yapılan tespitlere göre iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi ile işveren tarafından birlikte veya ayrı ayrı imzalanır. Onaylı deftere yazılan tespit ve öneriler işverene tebliğ edilmiş sayılır. Onaylı defterin yükümlülüğü nedir? Onaylı defterin asil sureti işveren, diğer suretleri ise iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi tarafından saklanır. Defterin imzalanması ve düzenli tutulmasından işveren sorumludur. Teftiş yetkili iş müfettişleri her istediğinde işveren onaylı defteri göstermek zorundadır. Ya da iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunmak üzere OSGB'lerce (Ortak Sağlık Güvenlik Birimi) görevlendirilen iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından saklanması gereken onaylı defter suretleri, OSGB arşivinde tutulur ve istenmesi halinde denetime yetkili memurlara gösterilir. Kendilerinden talep edilmese dahi, sözleşme süresi sonunda bütün kayıt ve dosyalar OSGB'lerce işverene teslim edilir. Onaylı defter nasıl doldurulur? İşverene bağlı iş yerinde ve eklentilerinde yapılan risk analizleri, ortam ölçümleri, gözetimler, denetimler, sağlık problemleri, yapılan faaliyetlere göre ölçümler vb. tespit ve öneriler doğrultusunda işverenin imzasına sunulduğuna dair resmi bir evrak olarak doldurulur. Onaylı defter, iş yeri tehlike sınıfına ve çalışan sayısına bakılmaksızın tüm iş yerleri için şarttır. (27/11/2010 tarih ve 27768 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

hizmetlerini, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) tarafından yetkilendirilmiş ortak sağlık güvenlik birimlerinden (OSGB)⁷ sözleşme yapmak suretiyle satın alabilirler.

A) İş Yerinde İş Güvenliği Uzmanı Görevlendirme Yükümlülüğü

- a) İşveren, iş yerinde iş güvenliği belgesine sahip bir uzman görevlendirmek zorundadır.
- b) İş güvenliği uzmanlarından; (C) sınıfı belgeye sahip olanlar az tehlikeli sınıfta, (B) sınıfı belgeye sahip olanlar az tehlikeli ve tehlikeli sınıflarda, (A) sınıfı belgeye sahip olanlar ise bütün tehlike sınıflarında yer alan iş yerlerinde çalışabilirler⁸.
- c) Birden fazla iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi gereken iş yerlerinde, sadece tam süreli olarak görevlendirilen iş güvenliği uzmanının, iş yerinin tehlike sınıfına uygun belgeye sahip olması yeterlidir.

B) İş Güvenliği Uzmanı Çalıştırma Süreleri

İş güvenliği uzmanları: a) Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerinde, çalışan başına ayda en az 10 dakika, (Örneğin bir iş yerinin 10 çalışanı varsa, iş güvenliği uzmanı ayda en az 10x10=100 dakika hizmet vermek zorundadır.) b) Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerinde, çalışan başına ayda en az 20 dakika, c) Çok tehlikeli

sınıfta yer alan iş yerinde, çalışan başına ayda en az 40 dakika süre ile görev yaparlar. (30/04/2015 tarih ve 29342 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

C) İş Yeri Hekimi Çalıştırma Süreleri

İş yeri hekimleri: a) Az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerinde, çalışan başına ayda en az 5 dakika, (Örneğin bir iş yerinin 10 çalışanı varsa, iş yeri hekimi ayda en az 10x5=50 dakika hizmet vermek zorundadır.) b) Tehlikeli sınıfta yer alan iş yerinde, çalışan başına ayda en az 10 dakika, c) Çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerinde, çalışan başına ayda en az 15 dakika süre ile görev yaparlar. (18/12/2014 tarih ve 29209 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

III. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU UYGULAMALARINDA ÖZELLİK ARZ EDEN HALLER

- 1) İşverenin, iş yerinde/iş yerlerinde iş güvenliği uzmanı, iş yeri hekimi görevlendirmesi, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.
- 2) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tedbirlerin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.

⁷ (4/4/2015-6645/6 md.) Çok tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde (A) sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirme yükümlülüğü, 1/1/2018 tarihine kadar (B) sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi; tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde ise (B) sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirme yükümlülüğü, 1/1/2017 tarihine kadar (C) sınıfı belgeye sahip iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi kaydıyla yerine getirilmiş sayılır. (6331 Sayılı Kanun Geçici md.4)

3) Çalışanlar, işveren tarafından verilen talimatlara uymak, makine ve teçhizatı doğru şekilde kullanmak zorundadır.

4) Türkiye genelinde 10'dan az çalışanı bulunan, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan özel sektör iş yerlerinin iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedellerinin bir kısmı ÇSGB tarafından sağlanır.

5) İşveren çalışanların kişisel sağlık dosyalarını işten ayrılma tarihinden itibaren en az 15 yıl süreyle saklamak zorundadır.

6) ÇSGB'nin Anadolu Üniversitesi ile imzaladığı protokol uyarınca 10'dan az çalışanı bulunan az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerlerinde işveren veya işveren vekilleri online eğitim programına katılarak sınav sonunda başarılı olmaları halinde iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini kendileri de yürütebilirler.

7) İş yeri tehlike sınıfının tespitinde, o iş yerinde yapılan asıl iş dikkate alınır. Bir iş yerinde birden fazla asıl iş tanımına uyan faaliyetin bulunması halinde, bu işlerden tehlike sınıfı yüksek olan iş, asıl iş olarak belirlenir. Tehlike sınıfının tespitinde ÇSGB ve ilgili merkezleri yetkilidir.

8) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

9) Bu kanun kapsamında sağlık raporu iş yeri hekiminden alınır. 10'dan az çalışanı olan az tehlikeli iş yerlerinde ise aile hekiminden de alınabilir.

10) İş yerinde yetkili sendika bulunması halinde, iş yeri sendika temsilcileri çalışan temsilcisi olarak da görev yaparlar.

SONUÇ

Yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda 6331 sayılı İSG Kanunu hükümlerinin uygulanması bakımından az tehlikeli sınıfta yer alan işverenlerin;

1) Kendilerine ait iş güvenliği uzmanı veya iş yeri hekimi sertifikaları varsa,

2) İş yerinde çalışanları arasında iş güvenliği uzmanı veya iş yeri hekimi sertifikası olan çalışanı varsa, (bu durumda işveren ile çalışan arasında bu görevi de kapsayan yeni bir iş sözleşmesi imzalanması gerekmektedir.) 01 Temmuz 2017 tarihine kadar İSG-KATİP sistemi üzerinden iş yeri bazında atama yapmaları gerekmektedir.

3) Şayet, işverenlerin durumu yukarıda yazılı şartları taşımıyorsa; o zaman Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş bir OSGB ile en geç 01 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla sözleşme yaparak iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirmeleri ve İSG-KATİP sistemi üzerinden yine iş yeri bazında atama yapmaları şarttır.

Ayrıca ÇSGB İş Teftiş Kurulu Başkanlığına bağlı denetim birimleri tarafından yapılacak teftişlerde, işverenlerden aşağıdaki belgeler talep edilir: Çalışanların işe giriş ve aralıklı sağlık muayene raporları, çalışanların iş sağlığı güvenliği eğitim belgeleri, risk değerlendirme raporu, acil durum planı, tahliye planı, sağlık güvenlik planı, iş sağlığı ve güvenliği talimatları, çalışanların diplomaları, ehliyetleri, sertifikaları, ustalık belgeleri, personel özlük dosyaları, makinaların, tesisatın muayeneleri ve sicil kartları, kimyasal maddelerin malzeme güvenlik bilgi formları, sağlık güvenlik uyarı işaretleri, onaylı defter, iş sağlığı güvenliği kurulu toplantı defteri, iş sağlığı ve güvenliği kurulu üyelerinin iş sağlığı ve güvenliği konularında aldıkları eğitimler ve sertifikalar, iş yeri sicil gazetesi, iş yerinde çalışanların SGK hizmet listeleri, iş kazası sayısı, meslek hastalığı bilgisi ve varsa alt işveren sözleşmeleridir.

İşverenlerin idari para cezaları ile karşı karşıya kalmamaları için 01 Temmuz 2017 tarihine kadar iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimi görevlendirmesi ile ilgili müeyyideleri zamanında ve usulüne uygun olarak yerine getirmeleri menfaatleri icabıdır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Resmi Gazete.

Dr. Resul Kurt, Herkes için İş Sağlığı ve Güvenliği Rehberi, İstanbul 2015.

Lütfi İnciroğlu, Sorulu - Cevaplı Yeni İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı Uygulaması, İstanbul 2014.

DOĞANIN ŞİFALI MUCİZESİ KANTARON OTU

Güneşli tepeleri, ılıman bölgeleri seven, 30-80 cm yüksekliğinde, yaz aylarında parlak sarı renkli çiçekler açan, küçük otsu ya da çalimsı bitki türü olarak kantaron, kullanımına göre haziran ve eylül ayları arasında hasat edilmektedir.

14. yüzyıldan bu yana kullanılan ve şifalı bitkiler sınıfında yer alan kantaronun çiçekleri ilkbaharın gelişyle filizlenmeye başlamakta ve sonbaharın sonuna doğru dökülmektedir.

Kantaron bitkisi şemsiye şekilde açmaktadır ve rengi altın sarısıdır. Koyu siyah renkli tüylerle çevrilmiş kenarları ve beş parçaya açılan yapısı ile bir doğa harikasıdır. Bileşiminde tanen, uçucu yağlar, hepiricin, flavon türevleri, karoten, acı maddeler, zambk, C vitamini, reçine ve resin bulunan kantaron, ışığı tutulduğunda içerisinde fazla miktarda bulunan yağ guddeleri noktacıklar olarak görülmektedir. Bu sebeple de “bindebirlik otu” ismi ile de anılmaktadır.

Genellikle mayasilotu, şişotu, binbirdelilikotu, kılıçotu, koyunkıran, kuzukıran, kanotu gibi isimlerle bilinmesine rağmen bunalımotu, yanıkotu, yaraotu olarak da isimlendirilir. Yurt dışındaki ülkelerde ise “St. John’s Wort” olarak adlandırılır.

Mavi, sarı ve kırmızı renk türlerinde bulunan kantaron bitkisi depresyona iyi gelmektedir ve strese bağlı hastalıklarda kullanılmaktadır. Yapılan araştırmalarda hiçbir zararı bulunmayan kantaronun içeriğindeki hyperisin maddesi mutluluk hormonunun salgılanmasına yardımcı olmakta ve depresyon hissini azaltmaktadır. Kramp çözücü ve ağrı kesici etkileri olan kantaron otunun çayı banyo olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda korku, uykusuzluk, gerginlik gibi durumlarda da kullanılan kantaron otu, sarı nokta hastalığını büyük ölçüde engellemektedir.

Kantaron Otunun Yararları

- İştahı açar aynı zamanda da yüksek ateşi düşürür.
- Mide ağrılarının tedavisinde faydalıdır.
- Vücuda enerji vererek direnci artırır.
- Gastrit ve ülser tedavileri için bire bir doğal ilaçtır.
- Kadınlarda adet döneminde oluşan kasık ağrılarının azalmasını sağlar.
- Doğal bir kas gevşetici özelliği gösterir ve sinirlere iyi gelir.
- Öksürüğü keserek göğsün yumuşamasını sağlar.
- Çocuklarda korkuya bağlı gece uykuda işeme gibi durumlarda faydalıdır.

- İdrar yolu enfeksiyonlarını geçirir. Mesanede oluşmuş taşları eriterek düşmesini sağlar.
- Bel ve sırt ağrıları için yağı çıkarılarak masaj uygulanır. Yağıyla yapılan masaj ağrıyı geçirir.
- Bebeklerde meydana gelen gaz sorunlarını ve karın ağrılarını geçirir.
- Kaynatılıp içilmesiyle ses kısıklığını giderir.
- Zona hastalığında kanıtlanmış faydaları bulunmaktadır.
- İshali keser ve grip hastalığını iyileştirir.
- Yağı alın şakağına sürülerek masaj yapıldığı takdirde baş ağrısını geçirir.
- Balgam ve idrar söktürücü özelliği vardır.
- Antiseptik özelliği vardır. Bu özelliği ile yaraları iyileştirir.
- Bağırsak solucanlarını döker.
- Nikotin, kafein ve alkolün vücuda verdiği zararı ortadan kaldırır ve aynı zamanda bağımlılığı yok eder. Bu özelliği bilimsel araştırmalarla ispat edilmiştir.
- Kanseri tedavilerine ek olarak kantaron bitkisinin kullanımı tedaviyi hızlandırır. Özellikle kanseri oluşturan tümörün ortadan kalkmasında fayda sağlamaktadır.
- HIV virüsü için kullanımı virüsün ortadan kalkmasına sebebiyet verir.

Bilemişinde tanen, uçucu yağlar, hepiricin, flavon türevleri, karoten, acı maddeler, zamk, C vitamini, reçine ve resin bulunan kantaron, ışığı tutulduğunda içerisinde fazla miktarda bulunan yağ guddeleri noktacıklar olarak görülmektedir. Bu sebeple de “bindebirlik otu” ismi ile de anılmaktadır.

Kaynakça

<http://www.sifalibitkitedavisi.com/sari-kantaron-faydalari.html>
<http://www.kantaron.gen.tr/>

Ulusal Ekonominin Temeli Ziraattir*

"Milli ekonominin temeli tarımdır. Bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar bu amaca yayılmayı kolaylaştıracaktır." Mustafa Kemal Atatürk

Zaferle sonuçlanan milli mücadelenin ardından Mustafa Kemal Atatürk, ülkemizin ekonomik gelişimi için her alanda çalışmıştır. Kalkınmanın en önemli ayaklarından birinin tarım olduğunu düşünen Mustafa Kemal Atatürk, bu alanda tarım politikaları geliştirmiştir.

Bu dönemde Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde vatanımızdaki tüm çiftçilerin toprakla buluşmasına imkan sağlanmıştır. Çiftçi ve çiftlik sahiplerinin işletebilecekleri arazi genişliği, arazinin bulunduğu bölgelerin nüfus yo-

ğunluğuna ve toprağın verim oranına göre sınıflandırılmasına imkan tanımıştır. İş makinalarının sayısını artırma ve yenileme yönünde adımlar atılmıştır. Tüm memlekette yeni tarım merkezleri kurulmuş ve devlet bütçesine ağırlık verilmeden, kendi gelirleriyle kendi varlıklarının idaresini ve gelişmesini sağlayabilmeleri için bütün kurumlar birleştirilmiş ve geniş bir işletme ağı oluşturulmuştur.

1923 yılında Atatürk Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti Başkanı sıfatı ile yayınladığı beyannamede aşağıdaki maddelerle tarıma yer verilmiştir.

- Aşar usulünde halkın şikayetçi olduğu ve mağdur kaldığı hususlar ıslah edilecektir.
- Tütün tarımı ve ticareti, milletin en yüksek faydayı temin edeceği şekilde düzenlenecektir.
- Maliye çiftçilere, sanayicilere, ticaret ile uğraşanlara kolaylıkla borç verebilecek şekilde ıslah edilecektir.
- Ziraat Bankası'nın sermayesi artırılabilecek ve çiftçilere daha kolay ve daha fazla yardım edebilmesi temin olunacaktır.

* Mustafa Kemal Atatürk

- Ülke çiftçileri ile büyük ölçüde tarım makinaları ithal edilecek ve çiftçilerimizin tarım alet ve makinalarından kolaylıkla yararlanmaları sağlanacaktır.
- Ormanlarımızdan fenni gelişmeye uygun bir şekilde istifadeyi, hayvanlarımızın ıslahını sayılarını artırıcı tedbirlerin alınmasını düzenleyen esaslar ortaya konacaktır.

1924 yılında askere alınan çiftçilere tarım makinaları ve yeni yöntemler öğretilmiştir. 3 Mart 1924 tarihinde Ziraat Bankası'na ağırlık verilmiş ve şube sayısı artırılarak daha çok çiftçiye ulaşılmaya çalışılmıştır. 1927 yılında yapılan nüfus sayımında, çalışan nüfusun %78'i çiftçilikle uğraşmaktadır. Aynı yıl yasayla tarım programları genişletilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk, "Tarım kuruluşlarımızı, ziraat okullarımızı zirai çalışmalarımızı, teknik esaslara uygun olarak düzenleyecek tedbirleri, gerçek uzmanların yardımıyla almakla, kararsızlığa yer olmadığı kanaatindeyim." sözleri ile tarım alanında daima yenilikçi ve gelişimci hedefleri olduğunu vurgulamaktadır. Daha çok ve çeşitli üretimlerin yapılabilmesi adına Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulmuştur. Anadolu'nun kalkınmasında önemli bir konuma sahip olan hayvancılık alanında da

atılımlar gerçekleştiren Mustafa Kemal Atatürk, Ankara ve diğer illerde veterinerlik okullarını açmıştır.

Köylüden ağır vergileri kaldırmak, köye para ve kredi sağlamak, köylünün ürününü geliştirme ve koruma, köylünün bilgi ve görüşünü yükseltmek, toprağı olmayan çiftçilere toprak dağıtmak Mustafa Kemal Atatürk'ün tarım ve çiftçi için uygulamaya aldığı esaslardır.

1929 yılında kurulan Tarım ve Kredi Kooperatifleri çiftçilerin kredi bulmasına imkan tanımıştır. Uzun vadeli ve faizsiz olarak 4 bin lira köylüye dağıtılarak üretim sermayesi temin edilmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün ileri görüşleri tarım alanında da büyük ve önemli adımların atılmasını sağlamıştır. Ülke ekonomimize büyük katkı sağlayan düzenlemeleri ve daima köylünün yanında olan duruşuyla topraklarımızın bereketini ayrıcalıklı bir konuma taşımıştır. Tarımcılık geçmişten günümüze ekonomimizin güçlü çarklarından biri olmaya devam etmektedir.

Kaynakça

<http://www.tarimkredi.org.tr/index.php/ortagimiz-ataturk/46-ataturk-ve-tarim.html>
<http://ziraat.akdeniz.edu.tr/ataturk-ve-tarim/>
<http://www.tarimdunyasi.net/ataturk-ve-tarim/>

EKONOMİK GÖSTERGELER

Temel Ekonomik Göstergeler

YIL	ÜFE %	TÜFE %	GSYH GELİŞME HIZI +/- (%)	İTHALAT (MİLYON \$)	İHRACAT (MİLYON \$)	İHRACAT'IN İTHALAT'I KARŞILAMA ORANI +/- (%)
2009	8,9	6,4	-4,8	140.869	102.165	72,5
2010	8,8	6,4	8,9	185.544	114.104	61,4
2011	13,3	10,5	8,8	240.841	134.954	56,0
2012	2,4	6,2	2,1	236.545	152.462	64,5
2013	6,9	7,4	4,2	251.661	151.803	60,3
2014	6,4	8,2	2,9	242.177	157.614	65,1
2015	5,7	8,8	4,0 ⁽²⁾	207.206	143.844	69,4
2016	2,8 ⁽¹⁾	7,7 ⁽¹⁾	3,1 ⁽³⁾	152.965 ⁽⁴⁾	109.349 ⁽⁴⁾	71,5 ⁽⁴⁾

(1) Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre. (2003=100 Bazlı, Ekim 2016)

(2) GSYH 2015-Yıllık Ort. (Alıcı Fiyatları İle)

(3) GSYH 2016 Nisan-Haziran, 2. Çeyrek

(4) İthalat-İhracat-Karşılama Oranı, Eylül 2016

TUİK

Dolar Kurları (Döviz Şatış)

AYLAR	2014	2015	2016
Ocak	2,22	2,33	3,04
Şubat	2,21	2,45	2,98
Mart	2,22	2,58	2,86
Nisan	2,13	2,64	2,80
Mayıs	2,09	2,64	2,96
Haziran	2,12	2,70	2,94
Temmuz	2,12	2,70	2,89
Ağustos	2,16	2,79	2,96
Eylül	2,23	3,00	2,97
Ekim *	2,26	2,93	3,09*
Kasım	2,23	2,87	
Aralık	2,29	2,92	

TCMB (Aylık ortalama kurlar.) (*) 3.11.2016

EURO Kurları (Döviz Şatış)

AYLAR	2014	2015	2016
Ocak	3,02	2,72	3,26
Şubat	3,02	2,79	3,27
Mart	3,07	2,80	3,22
Nisan	2,94	2,85	3,20
Mayıs	2,87	2,96	3,29
Haziran	2,88	3,03	3,30
Temmuz	2,88	2,98	3,21
Ağustos	2,88	3,04	3,30
Eylül	2,85	3,37	3,34
Ekim *	2,86	3,30	3,41*
Kasım	2,79	3,01	
Aralık	2,82	3,17	

TCMB (Aylık ortalama kurlar.) (*) 3.11.2016

SEÇİLMİŞ KİMYEVİ GÜBRELERİN İÇ VE DIŞ FİYATLARI (11.08.2016)

(1 ABD \$ = 2,93154)

ÜRÜNLER	CİNSİ	İÇ FİYATLAR (*)		DIŞ FİYATLAR \$ / TON	
		TL / TON	\$ / TON	İTHAL TL / TON	BORSA FİYATI \$ / TON
DAP Gübresi (*)	(18.46.0)	1.110	382,85	989,39	337,5 FOB
Üre	(46.0.0)	740	255,23	532,07	181,5 FOB
Amonyum Nitrat	(%33)	620	213,84	410,41	140 FOB

Pankobirlik / Üretici Kuruluşlar / İthalatçı Kuruluşlar

(*) İç Fiyatlar KDV + nakliye dâhil/ Dış Fiyatlar DAP "Baltık" (yurt dışı nakliye, gümrük vergileri ve komisyonu, banka komisyonu, liman hizmetleri, torbalama, ambar kiralari, tahmil tahliye sigorta, yurt içi nakliye, KKDF ve KDV hariç.) Üre %46 "YUZHNY" A.Nitrat %33 Kara Deniz, Gübre Borsa fiyatlandırır.

Bazı Ürünlerin Uluslararası Mal Fiyatları

MALLAR	BİRİM	YILLIK ORTALAMALAR			AYLIK ORTALAMALAR	
		2013	2014	2015	MAYIS 2016	HAZİRAN 2016 ⁽¹⁾
TARIM						
Buğday ABD (Kırmızı - Sert)	\$/mt	312,2	285,4	199,0	159,3	164,1
Mısır	\$/mt	259,0	193,2	169,8	159,7	159,1
Pirinç	\$/mt	518,9	428,2	380,2	373,2	370,5
Sığır Eti	Cts/lb	183,6	221,2	200,5	177,3	176,2
Çay (Londra)	Cts/kg	265,6	238,5	311,8	287,3	263,7
Pamuk	Cts/lb	90,4	83,4	70,4	66,6	65,5
METALLER						
Bakır	\$/mt	7.331,5	6.890,4	5.510,5	4.598,6	4.953,8
Alüminyum	\$/mt	1.846,7	1.857,6	1.664,7	1.531,3	1.531,0
ENERJİ						
Ham Petrol (Brent)	\$/Varil	108,8	99,8	52,4	33,2	39,1

DPT Uluslararası Para Fonu

^(Q1) Yılın 2. Çeyrek Dilimi.

⁽¹⁾ Temel Mallar İndeksi Geçicidir.

\$ = U.S. dolar, Cts = 1/100 U.S. doları, bbl = Varil, gl = Galon, lb = Libre = 0.454 Kg, mt = Metrik ton (ton)

DÜNYA ŞEKER BİLANÇOSU
1000 ton, ham değer.

ŞEKER	2015/16	2014/15	2013/14	2012/13
Üretim	176,90	182,89	181,48	183,61
Tüketim	181,66	182,24	175,75	173,03
İthalat	64,28	55,92	52,87	55,29
İhracat	66,01	56,64	57,14	56,44
Yıl Sonu Stoku	71,95	76,34	75,84	75,20
Stok - Tüketim (%)	39,61	41,85	42,91	43,46

Kaynak: ISO 2015

DÜNYA ŞEKER BORSA FİYATLARI
LONDRA BORSASI No:5
Yıllık Ortalama Şeker Fiyatları
(US \$ / Ton)

YILLAR	LONDRA
1998	255,33
1999	200,48
2000	221,73
2001	248,92
2002	228,20
2003	213,75
2004	212,37
2005	275,61
2006	358,50
2007	321,40
2008	394,00
2009	485,46
2010	614,70
2011	602,60
2012	580,86
2013	536,15
2014	435,05
2015	373,68
2016 *	568,20

(*) Kasım 2016

Kaynak: Investing.com

**“YAŞASIN
CUMHURİYET”
Sesleri Arasında
Cumhuriyet
İlân Edildi**

**29 EKİM
1923**

Birinci Büyük Millet Meclisi seçimin yenilenmesine karar vererek dağıldıktan sonra Mustafa Kemal Paşa, yeni meclis toplanıncaya kadar yetiştirilmek üzere bir kısım uzman arkadaşlarını yeni bir Anayasa tasarısı hazırlamakla görevlendirmiş ve zaman zaman toplantılara başkanlık ederek bu yoldaki çalışmalarını kendi düşünce ve direktifleri ile aydınlatmıştı. Özellikle konuşmalarında, millî hükümetin mahiyetinin Cumhuriyet olduğu halde onu kesin olarak ifade ve ilân etmemenin devlet idaresinde zaaf olduğunu, ilk fırsatta Cumhuriyeti ilân ederek bu zaafı ortadan kaldırmanın gereğini belirtmiştir.

İkinci Meclis 11 Ağustos 1923'de toplanmıştı. Cumhuriyetin ilânı bu meclis tarafından gerçekleştirilmekle beraber, Lozan Barış Antlaşmasının imzası ve TBMM'si tarafından onaylanması, Ankara'nın yeni kurulan Devletin İdare Merkezi olması gibi iki önemli kararın alınmasını da öncelikle gerekli kılıyordu.

1 Kasım 1922'de saltanatı kaldıran Meclis, 1 Nisan 1923'te seçimlerin yenilenmesine karar vermiş, yeni kurulan Mecliste Lozan Barış Antlaşması'nı onaylanmıştır. Türk ordusunun 6 Ekim 1923'te İstanbul'a girmesiyle de Türk vatanının bütünlüğü tamamen gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler üzerine artık bir devlet şeklinin bulunması zorunlu bir hale gelmiştir.

25 Ekim 1923 günü gelişen bir kabine bunalımı, Büyük Millet Meclisi'nde çalışma güçlüğünü ortaya çıkarmış, 28 Ekim 1923 günü akşamına kadar kabine kurulamamıştı. Bunun üzerine Gazi Mustafa Kemal Paşa, Çankaya Köşkü'nde bir yemekte arkadaşlarına; "Yarın Cumhuriyet ilân edeceğiz" diyerek görüşünü açıklamıştır.

29 Ekim 1923 günü Halk Fırkası Meclis Grubunda, Bakanlar Kurulunun oluşturulması konusunda tartışıldı. Tartışmalar sonucunda sorun çözülemeyince, Gazi Mustafa Kemal Paşa'dan bu konudaki düşüncelerini açıklamaları istendi. Mustafa Kemal Paşa'da bunaldıktan çıkış yolunu Anayasanın değiştirilmesi zorunluluğu ile açıkladı ve Cumhuriyetin ilânını amaçlayan tasarını grubun bilgisine sundu.

Parti grubunda, uzun müzakereler sonucunda, Cumhuriyetin ilânı kabul edildi. Meclis toplanarak hazırlanan kanun tasarısını aynen kabul etti. 29 Ekim 1923'te saat: 20.30'da "Yaşasın Cumhuriyet" sesleri arasında Cumhuriyet ilân edildi.

Cumhuriyetin ilânı, 1921 tarihli Anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesine dair 364 No'lu kanunun kabulü ile olmuş ve Anayasanın önemli bazı maddeleri değiştirilmiştir. 29 Ekim günü yapılan bu değişikliklerin ardından aynı gün, Cumhurbaşkanlığı seçimi yapılarak, oybirliğiyle Gazi Mustafa Kemal Paşa yeni Türk Devleti'nin ilk Cumhurbaşkanı olmuştur.

Kaynakça

<http://www.ataturkdevrimleri.com/yazi-364-cumhuriyetin-ilaninin-tarihi.html>

<http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-56/turkiye-cumhuriyetinin-ilani-2>

Türk Şeker'e bağlı seker fabrikalarının özelleştirilmesinin yeniden gündeme gelmesi dolayısıyla kamuoyunu doğru bilgilendirmek amacıyla bir basın açıklaması yapan Parkbank, özelleştirmeye değil, özelleştirme modeline karşı olduklarını bildirdi. Yapılan açıklamada, Parkbank'ın Kamu Şeker Fabrikalarının tamamına talep olduğu bildirildi.

[illegible]

© Università per il Sud - Napoli
www.unina.it

[illegible]

Ayçiçeği hasadının başlaması ve özellikle erkenci bölgelerde tüccarın maddi zorluklar yaşayan üreticilerden alımları arttırması üzerine üreticilerin alın terini korumak için geçtiğimiz günlerde emanet usulüyle ayçiçeği alımını başlatan Konya Şeker, ayçiçeği avans fiyatını bugün açıkladı.

harmadik egy meggyőző érvelésben mutatja ki az igazságot, hogy az emberek nem rendelkeznek a szükséges tudással ahhoz, hogy képesek legyenek a Kórokozó Jelenlétét megítélni az általános tünetek alapján. Ezzel szemben a tudományok és az orvostudományok segítségével lehet az igazságot megítélni, és a megfelelő kezelést megkapni. A harmadik érvelésben a tudományok és az orvostudományok segítségével lehet az igazságot megítélni, és a megfelelő kezelést megkapni. A harmadik érvelésben a tudományok és az orvostudományok segítségével lehet az igazságot megítélni, és a megfelelő kezelést megkapni.

requisiti di legge. Il Capitolo dell'Università di Bologna ha approvato la proposta di legge, che prevede la creazione di un nuovo corso di laurea in Scienze della Comunicazione, che sarà articolato in tre anni di studio. Il corso di laurea sarà articolato in tre anni di studio, con un totale di 120 crediti. Il primo anno di studio sarà dedicato alla formazione di base, con corsi di laurea in Lettere, Filosofia, Storia, Geografia, Scienze della Comunicazione e Scienze della Cultura. Il secondo anno di studio sarà dedicato alla specializzazione, con corsi di laurea in Scienze della Comunicazione, Scienze della Cultura, Scienze della Comunicazione e Scienze della Cultura. Il terzo anno di studio sarà dedicato alla tesi di laurea, con un totale di 120 crediti.

[illegible]

İğinin büyük olduğu genel kurul da kürsüye çıkan AK Parti Kur'anın Milletvekili, TBMM Tarım, Orman ve Köyler Komisyonu Başkanı ve Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Recep Konuk, "Pankobirlik için alışıldık, yani hizmet kalemlerine yenilerini ekledikmiş, faaliyet alanlarını biraz daha genişlettiğimiz, ortağımız olan kooperatifler ile 1,6 milyon üzerindeki pancar kooperatiflerine üye ortaklarımızın tarlada tapunda, ahırda alışıldık ilerlerini biraz daha kolaylaştırdığımız bir faaliyet yılını daha tamamladık. Ancak ve maalesef ülkemiz alışıldık bir yıl geçirdi. Belki de tarihimizin en önemli, geleceğimizin açısından en kritik günlerini yaşadır" dedi. (Haber Merkezi)

KONYA'DA GEYİKLERE DOĞAL YAŞAM ALANI

Konya Şeker A.Ş. tarafından oluşturulan Terko Ormanı, Kızıl Geyiklere doğal yaşam imkanı sunuyor. Şimdiki 10 alan geyiklerin sayısı, önümüzdeki günlerde 14'e yükselecek. Konya'nın Akşehir İlçesi Ağabeyli Mahallesi'ndeki ormanlık alanda, geyiklerin yama sıra ceylan, bülül, yılan, yaban tavuğu, keşim ve sincap gibi hayvanlar da bulunuyor. Konya-Ankara yolunun 70'inci kilometresindeki Terko Ormanı, bölgenin ekolojik dengenin korunmasına da katkı sağlıyor.

Cemal Yılmaz'la da bir gün. Konya Şeker, doğal geyiklere doğal hayat alanı oluşturuyor, ormanlık alanı koruyor. Alan bu alan, her gün değişen doğanın bir parçası. Ağabeyli Mahallesi'nde 2008'de ormanlık alanın Kızıl Geyik, yılan, bülül, yaban tavuğu, keşim ve sincap gibi hayvanlar da bulunuyor. Geyiklerin sayısı 10'dan 14'e yükseldi. Geyiklerin yama sıra ceylan, bülül, yılan, yaban tavuğu, keşim ve sincap gibi hayvanlar da bulunuyor. Geyiklerin sayısı 10'dan 14'e yükseldi. Geyiklerin yama sıra ceylan, bülül, yılan, yaban tavuğu, keşim ve sincap gibi hayvanlar da bulunuyor. Geyiklerin sayısı 10'dan 14'e yükseldi.

30 milyon TL'ye TOPRAKLA DÜŞÜKLENDİRİLDİ

Ağabeyli Mahallesi'ndeki 2008 yılında yapılan Konya Şeker, bu kapsamda Konya Şeker Ormanı Terko'da 1 milyon 500 bin TL'ye, 30 milyon TL'ye düşürüldü. Terko Ormanı'nın bu kadar düşük fiyatta satılması, Konya Şeker'in bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor. Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor. Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

"Terko Ormanı"nda Kızıl Geyiklerin doğal yaşam alanı oluşturuluyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

doğal yaşam alanı oluşturuluyor. Kızıl Geyiklerin doğal yaşam alanı oluşturuluyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Konya Şeker, bu alanı koruma ve geliştirme politikasıyla ilgili bir adım olarak değerlendiriliyor.

Küresel ısınmanın bedelini çiftçi ödüyor

TBMM Tarım Orman ve Köylüleri Komisyonu Başkanı ve Karaman Milletvekili **İzzet Kızılcık**, "Küresel ısınma ve kuraklığın en çok tarım sektörünü etkileyecek. Tarım sektörü küresel ısınmanın müsebbibi olmamasına rağmen en çok bedel ödeyen kesimdir. Herkes elini taşın altına koymalı" dedi. **HABER GAYFA 37E**

Sponsorlukla NBS'yi akladılar!

Seker Haruru'nun ev sahipliğinde yapılan uluslararası seker toplantısında, nbsastacılara büyük "iyiye" ödülleri verildi. Seker toplantısında NBS'lerin slogan kullandıkları, en önemli sponsorluk da pancarcılara değil nbsastacılara verildi. Yapılan sunumlarla da NBS'lerin pancar sekeri kadar değerli olduğu anlaşıldı.

SEKER KURUMU'NUN NBS HASSASİYETİ
Sefer Kurumu'nun ev sahipliğinde yapılan uluslararası seker toplantısında, nbsastacılara büyük "iyiye" ödülleri verildi. Sefer Kurumu'nun ev sahipliğinde yapılan uluslararası seker toplantısında, nbsastacılara büyük "iyiye" ödülleri verildi. Sefer Kurumu'nun ev sahipliğinde yapılan uluslararası seker toplantısında, nbsastacılara büyük "iyiye" ödülleri verildi.

ULUSLARARASI SEKER TOPLANTISI
Sefer Kurumu'nun ev sahipliğinde yapılan uluslararası seker toplantısında, nbsastacılara büyük "iyiye" ödülleri verildi. Sefer Kurumu'nun ev sahipliğinde yapılan uluslararası seker toplantısında, nbsastacılara büyük "iyiye" ödülleri verildi. Sefer Kurumu'nun ev sahipliğinde yapılan uluslararası seker toplantısında, nbsastacılara büyük "iyiye" ödülleri verildi.

İstihdam dostu 'kooperatifler'

Çalışma Yaşamı
Cem Kiliç
www.cemkilyet.com.tr
Taliha @cemkilyet

Dünyanın pek çok ülkesinde faaliyet gösteren kooperatifler 600 milyar doları bulan iş hacmi ile küresel düzeyde 1 milyardan fazla insana hizmet ediyor. Kooperatifler yüzde 27'si tarım ve gıda alanında faaliyet gösteriyor. Diğer

tarafın, kooperatifler ticari işletmeler için temel oluşturan diğer bir model ortaya koyuyor ve önemli ölçüde istihdam yaratıyorlar. Bu anlamda, özellikle seker pancarı tarımının kooperatifler kanalıyla ülkemiz açısından istihdamda önemli katkılar sağladığını söylemek mümkün. Sekerpancarı üretimi, ekonomik, sosyal ve kültürel önemi nedeniyle son zamanlarda sıkça gündeme geliyor. Dünyanın en büyük seker üreticisi Brezilya, ardından Hindistan ve Çin geliyor. Türkiye ise sekerpancarı üretiminde 13'üncü, pancar sekeri üretiminde ise dünyada 5'inci sırada.

Pankobirlik verilerine göre, Türkiye'de her yıl 150 bin çiftçi zilsiz pancar tarımı ile geçimini sağlıyor. Fabrikalarda damı ve mevsimlik olarak 10 bin kişiye, bakım ve hasat dönemlerinde 200 bin mevsimlik tarım işçisine istihdam yaratılıyor.

Seker pancarı çiftçisinin kendi imkanları ile sulama suyu kazandırdığı 1.7 milyon dekar tarım arazisi ile sağladığı istihdamın yarımın değeri bugüne kadar 1.6 milyar dolara ulaşmış durumda.

Şeker pancarı hazinesi

Pankobirlik verilerine göre, halen sulanamayan fakat ekonomik olarak sulama suyu temin edilebilecek 40 milyon dekar karışık tarım arazisi sulı tarıma kazandırıldığında, ekimi artırılabilecek seker pancarı ve pamuk tarımı ile tarımda 400 bin tam istihdam, sanayide de 50 bin tam istihdam kazanılacak. Tahminlere göre, Türkiye'de tarım arazisinin tamamında buğday tarımı yapılıyor olsa, elde edilecek üretim ve satış geliri çiftçilerin yaşamını sürdürmelerine yetmeyecek. Bu anlamda, 50 dekar buğday tarımının çiftçiye net getirisi 10 dekar pancar tarımından daha az olmaktadır.

Seker pancarı, özellikle istihdam alanının genişliği sebebiyle önemli bir ürün ve politika konusu. Bu açıdan, Türkiye'de seker sanayinin sadece ülkenin seker ihtiyacını karşılamak bir alan olarak görmek gerekiyor. Sadece Konya'daki iki tesise, Altınkaynık Yağ Fabrikası'nda 25 bin ve Panagro Et Süt Entegre Etme Tesisi'nde 50 bin olmak üzere toplam 75 bin çiftçi ailesine istihdam yaratılmaktadır. Söz konusu tesislerin hayata geçirilmesiyle petrodollardan sonra en çok döviz ödediğimiz ayıçığı üretiminde yüzde 450, bölgedeki büyük baş hayvan varlığında ise yüzde 25 oranında artış kaydedilebilir.

Seker pancarı, tarımın manivelasıdır. Yani, seker pancarı bir ülke için vazgeçilmez endüstriyel bir hazine. Bu sebeple, pancar ekimine elverişli arazileri kullanmak ve seker fabrikalarını aktif kapasite ile çalıştırmak, ülkenin kalkınmasında önünde önemli bir engeldir.

Kristal Lale'de Yönetim Ödülü Recep Konuk'un

2023 yılında İstanbul'da düzenlenen Kristal Lale Ödülleri, Prof. Dr. Mustafa Kemal Atatürk Yönetim Ödülü'nü alan Recep Konuk'a verildi. Recep Konuk, Tarım Orman ve Köylüleri Komisyonu Başkanı ve Karaman Milletvekili. Ödül töreni, Tarım Orman ve Köylüleri Komisyonu Başkanı ve Karaman Milletvekili Recep Konuk tarafından yapıldı. Ödül töreni, Tarım Orman ve Köylüleri Komisyonu Başkanı ve Karaman Milletvekili Recep Konuk tarafından yapıldı.

Recep Konuk, Tarım Orman ve Köylüleri Komisyonu Başkanı ve Karaman Milletvekili. Ödül töreni, Tarım Orman ve Köylüleri Komisyonu Başkanı ve Karaman Milletvekili Recep Konuk tarafından yapıldı. Ödül töreni, Tarım Orman ve Köylüleri Komisyonu Başkanı ve Karaman Milletvekili Recep Konuk tarafından yapıldı.

DAHA ÇOK TASARRUF DAHA VERİMLİ ÜRETİM

Toprağın nefes almasını sağlayan ve mahsulün büyüme ihtiyacını karşılayacak miktarda su vermek ürünü verimli kılan doğru sulama yöntemidir. Doğru sulama yöntemi aynı zamanda doğal kaynaklarımızı korumakta ve toprak kaymasını önlemektedir.

TÜRKLERİN DÜNYA MEDENİYETİNE HEDİYESİ

UYGUR - TURFAN KARIZ SU KANALLARI

